

Utorak, 16. jul 2002.

Svedok Merita Dedaj (Merita Dedaj)

Svedok Merfidete Seljmani (Merfidete Selmani)

Svedok K-31 (zatvorena sednica,
odlukom Pretresnog veća otvorena za javnost)

Svedok K-24 (zatvorena sednica,
odlukom Pretresnog veća otvorena za javnost)

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.00 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da nastavimo gde smo juče stali. Da li znate ko su bili ti ljudi, navodno ubijeni u selu Deva (Deve)?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da, znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ko su bili?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Albanci koji su živeli u Devi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa da li znate njihova imena možda, ili nešto više o njima, ko su bili, osim što kažete da su bili Albanci?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate ikoga, bilo koga, ko je bio očevidac ovih navodnih ubistava o kojima vi govorite?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da. Moj stric je bio tamo jer ih je on sahranio i on ih je video sopstvenim očima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Razumeo sam da je vašeg strica pozvao komandant čete da ode i sahrani te ljude. To ste, čini mi se, rekli, zar ne?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači on nije bio tamo kada su oni zapravo ubijeni, zar ne? Znači on nije bio očevidac samog ubistva?

SUDIJA MEJ: To smo juče prešli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Vi tvrdite da je Vojska Jugoslavije 27. marta došla u vaše selo i da vam je izvesni oficir, koji je, kako tvrdite, dan ranije odveo vaše stričeve radi sahrane ovih tela, dao sat vremena da napustite selo. Je li to tačno? To piše na strani 2 u šestom pasusu vaše izjave.

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da, oni su nas naterali da napustimo selo, sve nas i to u roku od jednog sata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je objasnio zbog čega treba da napustite selo?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne, samo su nam rekli da se gubimo i da idemo u Albaniju (Albania). I kada smo napustili selo, rekli su nam da ipak ne možemo da idemo u Albaniju nego da idemo u Korenicu (Korenice). I kada smo stigli do Brekovac (Brekoc), vratili su nas u Korenicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi, kad vam je rekao da treba da napustite selo, da li vam možda rekao da se tu očekuju borbena dejstva i da treba da se sklonite radi svoje bezbednosti?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne. Samo nam je rekao da moramo da napustimo selo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su vam oni tada rekli da odete u Korenicu?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da. Rekao je da idemo u Korenicu i proveli smo nedelju dana na jednom polju tamo po njegovom naređenju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na to ćemo tek doći. Dakle, rekao je da idete u Korenicu, a ne da idete u Albaniju, je li tako?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Na samom početku kada nam je rekao da napustimo kuću u roku od jednog sata, rekao je "Idite u Albaniju". Ali kada smo stigli u Brekovac, rekao je "Ne možete ići u Albaniju, vratite se u Korenicu". Nikola Mićunović, on nam je to rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači nije vam to rekao u selu da idete u Korenicu, kao što ste maločas rekli, nego tek kada ste krenuli za Albaniju, onda vam je rekao da idete u Korenicu. Je li tako?

SUDIJA MEJ: Upravo je objasnila šta se desilo, nema potrebe da se to ponavlja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sada mi objasnite, molim vas, u izjavi ne ovoj, nego onoj koja je data istražiteljima Međunarodne krizne grupe (International Crisis Group) piše da su maskirani srpski policajci čija su lica bila namazana bojama, vojnici, pripadnici paravojnih snaga isterali vas i članove vaše porodice iz kuće i da je jedan policajac pokušao da zapali jednu kuću, da mu ostali Srbi to nisu dozvolili. Sada mi objasnite zašto se razlikuje ta izjava od ove koju ste maločas dali koja je i u pisanoj formi ovde dostavljena. Ovo je inače na strani 03014968 srpske verzije izjave date Međunarodnoj kriznoj grupi.

SUDIJA MEJ: Da li ste razumeli pitanje, da li ste mogli da pratite šta je on upravo rekao?

SVEDOK DEDAJ: Ne, nisam sasvim sigurna. Je li on misli kada smo otišli iz Guske (Gushe)?

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, da li hoćete da kažete onaj momenat kada su napustili Gusku?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Govorimo o istom događaju.

SUDIJA MEJ: Da. Dajte svedokinji da odgovori.

SVEDOK DEDAJ: Da, kada smo napustili selo, rekli su nam "Izgubite se u roku od jednog sata" i tako smo i uradili.

SUDIJA MEJ: Optuženi kaže da u izjavi koju ste dali Međunarodnoj kriznoj grupi piše da je bio neki maskirani policajac, kao i pripadnici paravojnih snaga koji su vas isterali zajedno sa drugim članovima vaše porodice iz vaše kuće. Da li je tačno da je bilo maskiranih policajaca i pripadnika paravojnih formacija?

SVEDOK DEDAJ: Da.

SUDIJA MEJ: Optuženi vam još kaže da u vašoj izjavi piše da je jedan policajac pokušao da zapali vašu kuću, ali su ga drugi Srbi u tome sprečili. Da li se to tako desilo ili ne?

SVEDOK DEDAJ: Ne sećam se nikakvog paljenja kuće.

SUDIJA MEJ: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da objasnite zbog čega se razlikuje vaša izjava od izjave koju ste dali Međunarodnoj kriznoj grupi, zašto se te dve izjave razlikuju o istom događaju, a obe su vaše?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ja se ovog trenutka stvarno ne sećam, oni bolje znaju šta se moglo dogoditi, vi znate šta se desilo u selu Guske bolje nego ja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kada kažete "oni bolje znaju šta se dogodilo nego ja", na koga mislite, ko su ti "oni"?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Hoću da kažem, vi ste znali šta se dešava, zbog toga što ste vi izdali naređenja.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospođo Romano (Romano).

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, ja imam ovde izjavu, zapravo jedan upitnik koji je popunila svedokinja. Da bismo bili poštene prema svedokinji, trebalo bi da gospodin Milošević pročita celu rečenicu koja je ovde napisana.

SUDIJA MEJ: Uradite to, molim vas.

TUŽILAC ROMANO: U izjavi se kaže da su srpski policajci pokušali da spale kuću svedokinji, ali drugi Srbi to nisu dozvolili zbog toga što su želeli da koriste tu kuću kao svoje sklonište.

SUDIJA MEJ: Gospođice Dedaj (Merita Dedaj), da li se sećate da se desilo nešto od ovoga što je upravo pročitano?

SVEDOK DEDAJ: Ne sećam se, da kažem ponovo, neko je pokušao da zapali kuću, ali tamo je bilo ljudi.

SUDIJA MEJ: Završili smo sa ovim pitanjem. Gospodine Miloševiću, molim vas da krenete dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je sada tačno? Da li su vas iz kuće izbacili onako kako ste to izjavili Međunarodnoj kriznoj grupi?

SUDIJA MEJ: Ona nam je rekla da više od ovoga ne može da objasni tako da nema smisla vraćati se na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja pitam, gospodine Mej (May), šta se desilo, valjda je ovde...

SUDIJA MEJ: Vi ste je pitali, izneli ste izvesnu tvrdnju, čuli ste njen odgovor i nema smisla dalje time se baviti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, tvrdite da su pripadnici Vojske Jugoslavije pratili vozila kojima ste se kretali na putu do Korenice, da li je to tačno?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su vam oni to pružali obezbeđenje?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne, nisu nas oni pratili radi obezbeđenja, oni su došli da bi nas isterali iz naših kuća i da bi nas ostavili celu nedelju dana na jednoj poljani. Od 29. marta do 1. aprila, do 5. aprila mi smo sedeli na toj poljani bez ikakvog obezbeđenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, sada ćemo doći na to, a da li je 26. i 27. marta bila bombardovana Đakovica (Gjakove) od strane NATO?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a recite ko je sve od muških članova vaše porodice napustio selo i uputio se sa vama ka Korenici?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Celo selo Guske, celo selo, svi žitelji su napustili selo i otišli prema Korenici uključujući i moju porodicu. Niko nije ostao u Guskama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi tvrdite da su pripadnici vojske i policije u Korenici naredili mlađim osobama, ženama i deci da ostanu na poljani, a starije i bolesne su poslali u jednu kuću, tako stoji. Pitanje glasi, gde su za to vreme bili vaš otac, vaši

stričevi i ostali stariji muškarci iz vaše porodice?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Cela moja porodica bila je na toj poljani, a u kući koju pominjete bili su samo vrlo stari ljudi i bolesni ljudi koji ne bi mogli da prežive na poljani, dok je cela moja porodica i svi ostali stanovnici su bili na toj poljani celu nedelju dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali već u sledećem pasusu vi tvrdite da su pripadnici vojske naredili ljudima da se smeste po različitim kućama u Korenici, to kažete. Šta je sada tačno, da li su vam naredili da ostanete na poljani ili da se smestite u kuće?

SUDIJA MEJ: Recite nam gde se to pominje, da im je naređeno da se ne oстане u nekim kućama. Molim vas, samo nam recite stranu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U poslednjem pasusu strana 2, poslednja rečenica: "Naredili su ljudima da odu i smeste se po različitim kućama u Korenici. Zajedno sa mojom porodicom otišla sam u kuću Prenda Markaja (Prend Markaj) gde sam ostala tri nedelje".

SUDIJA MEJ: Dajte da ovo razjasnimo onako kako je svedokinja to ispričala u svojoj izjavi. To zvuči ovako: prvo su bili u Korenici nedelju dana. Zatim, bilo je otprilike 1.000 ljudi u konvoju koji je krenuo iz Korenice. "Kad smo stigli u Meja Orize (Orize), vojska je zaustavila konvoj i naredila ljudima da se nastane u raznim kućama u Korenici". Dakle, nema nikakvog raskoraka između njenog iskaza i izjave, ona govori o dva različita događaja. Da li je tačno, gospođice Dedaj, da je kada ste stigli u Meju Orize vojska zaustavila konvoj i rekla vam da se rasporedite po kućama? Da li se tako desilo?

SVEDOK DEDAJ: Da, da, to se desilo pošto smo celu nedelju živeli na toj livadi. Onda su nam naredili da krenemo prema Meji (Meja) i samo što smo stigli pred Đakovicu, vratili su nas prema Korenici, a onda su nam rekli "idite i sklonite se po kućama", tako da sam ja sa svojom porodicom otišla u kuću Prenda Markaja i proveli smo tamo sve vreme od 27. aprila, oko 27. aprila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali za ovaj prvi deo gospodin Mej kaže da nema razlike u vezi sa onim šta ste rekli da ste ostali na poljani nedelju dana, evo pogledajte ovaj pretposlednji pasus na strani 2 kad ste krenuli: "Seli smo na traktore i automobile i krenuli prema Korenici. Kad smo stigli u Korenicu, vojska i policija su naredili mlađim ljudima ženama i deci da ostanu na poljani, a starije su poslali u jednu od kuća u selu. Ja sam bila među onima koji su trebali da ostanu na poljani. Po noći nam je dozvoljeno da odemo u kuće". Prema tome, jeste vi bili na poljani nedelju dana ili ste po danu bili napolju, a noću išli da spavate po kućama? Je li tako ili nije? Šta je ovde tačno?

SUDIJA MEJ: Moguće je da je i jedno i drugo tačno. Da li ste noću spavali u kući, gospođice Dedaj?

SVEDOK DEDAJ: Da. Tokom cele te nedelje danju bismo bili na poljani, dok bismo uveče ulazili u kuće. Svi stanovnici sela Guska. Ali to je bilo samo za noć, samo noću smo mogli biti u kući.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, molim vas, u izjavi Međunarodnoj kriznoj grupi tvrdite da ste vreme u Korenici provodili u kućama, Prenda (Prend Markaj) i Marjana Markaja (Marjan Markaj), dok u izjavi koju ste dali ovde, ovim istražiteljima, navodite da ste vreme provodili u kući Prenda Markaja, pa mi sad odgovorite kod koga ste vi bili u Korenici? Šta je tačno?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: U kući Marjana Markaja (Marjan Markaj) smo provodili večeri tokom te nedelje što smo bili na poljani. Svi iz Guske su bili tamo tokom noći. Međutim, nedelju dana kasnije, od 5. aprila pa nadalje, kad smo se tamo vratili pa do 27. bili smo u kući Prenda Markaja. Što se tiče kuće Marjana Markaja, tamo smo bili samo noću tokom te nedelje dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je porodica Markaja vaša rodbina?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Mislite da li je moja porodica?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To sam vas pitao.

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Članovi porodice, vaše, smestili su se u kuću Prenda Markaja?

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ova svedokinja govori o jednom važnom događaju, a vi postavljate trivijalna pitanja. Ja vas podsećam da je vaše vreme ograničeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Izgleda, gospodine Mej, da je ovde glavno pitanje vreme. U svojoj izjavi na strani 3 pasus 4 izjavljujete kako ste sa razdaljine od 20 metara čuli pucnje i kada ste pogledali unazad videli ste kako muškarci leže na zemlji. Je li to tačno?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da, nama su naredili da izađemo iz svojih kuća. Muškarci su tamo ostali dok su žene i deca izašli napolje na ulicu i odmakli su se na rastojanje od 20 metara. Čuli smo pucnjavu. Kada smo odmakli još 20 metara, ponovo se začuo rafal i ja sam se okrenula da vidim šta se desilo sa mojim ocem, stricem i svim drugim muškarcima, sa onih devet muškaraca koji su ostali u dvorištu. Oni su svi ležali na zemlji i bila sam sigurna da su ubijeni. Međutim, vi to znate bolje nego ja. Ostavili su nas bez roditelja. Ja sam ostala bez strica, bez ikoga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U izjavi koju ste dali Međunarodnoj kriznoj grupi izjavljujete da ste kada ste se okrenuli videli kako muškarci padaju. Šta je sada tačno? Da li ste ih videli kako leže ili kako padaju?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Videla sam kako leže na zemlji ispruženi. Od nas su tražili novac, tukli su nas, tražili su dragocenosti i kada smo se okrenuli, mogli smo da vidimo kako oni leže na zemlji. Tako da smo videli šta im se desilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste se okrenuli, videli ste kako vojnici i dalje pucaju, ali ne prema telima, dakle i dalje pucaju, a ne prema telima. U šta su to vojnici pucali?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Dok smo bili u dvorištu, pre nego što smo otišli, oni su pucali u dvorištu, stalno su pucali u vazduh, ali htela bih ponovo da kažem da kad smo krenuli, nismo odmakli dalje od 20 metara kada su oni pucali direktno na njih i mi smo videli kako oni leže na zemlji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi u kom su položaju bili vojnici kad ste ih videli da pucaju?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Stajali su uspravno i pucali ravno ispred sebe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, gde su sahranjeni vaši rođaci?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Našli smo samo njih trojicu, samo trojicu članova porodice Dedaj. Drugi su nestali, ne znamo gde su. To znači moj otac, moj stric, ukupno 12 članova porodice Dedaj vode se kao nestali. Našli smo samo trojicu, Muša (Mush), Đok (Gjok) i još jednog, našli smo ih spaljene u kući gde su se nalazili. To je bila kuća porodice Beriša (Berisha) u Korenici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su ta trojica bila u toj grupi koju ste malopre opisali?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne. Oni nisu bili u kući u kojoj su bili drugi, oni su bili u drugoj kući u Korenici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gde je sahranjen vaš otac?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ja nisam pronašla telo mog oca, on je nestao. Ne znam šta se s njim dogodilo već tri godine. Mi smo ih ostavili tamo iza sebe 27. aprila i više nikad za njih nismo čuli. Oni su nestali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko su ti ljudi koji kažete da su ubijeni 20 metara od vas? Ja sam razumeo da govorite o svom ocu, o svojoj porodici? Dakle, ko su ti ljudi za koje tvrdite da su ih ubili vojnici kad ste vi bili 20 metara daleko okrenuti leđima? Da li ste poznavali te ljude?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ti ljudi bili su moj otac, moj stric i moj bratić od 16 godina i još drugih šest članova naše porodice koji su bili odseli kod Markajevih. To su bili članovi moje porodice koje smo ostavili iza sebe u dvorištu. Međutim, ja ne znam ništa više od toga. Ja sam videla samo kako se puca na njih, kako oni leže na zemlji, ali mi nikada nismo našli njihova tela i ne znamo šta im se tačno dogodilo. Oni su jednostavno nestali. A vi sami to veoma dobro znate jer ste vi to uradili. Ja ne mogu ništa više tu objasniti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi da li je neko preživeo tom prilikom?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Samo jedan. Samo žene i deca. Samo mi smo preživeli. Muškarci koji su ostali iza nas u Korenici, niko ne zna šta se sa njima dogodilo. Tamo je bilo 500 ljudi, Meja, Korenica, Guska, svi su oni nestali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a recite mi, molim vas, da u izjavi koju ste dali Međunarodnoj kriznoj grupi kažete da je Anton Dedaj (Anton Dedaj) star 31 godinu preživeo događaj? Je li to tačno ili nije?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Tačno je. On je odseo kod jedne druge porodice iz Korenice. On je imao sreće i preživeo je. On nije bio tamo gde sam bila ja sa mojim ocem i stricem, on nije bio u toj kući.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako ste znali da je preživeo kad ste napustili Korenicu i pridružili se konvoju?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Kada smo pošli sa konvojem, svi smo mi formirali taj konvoj i taj preživeli bio je sa nama u tom konvoju. On je bio jedan jedini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je i on dao izjavu istražiteljima ili pripadnicima Međunarodne krizne grupe? Da li znate to?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne. On normalno živi u selu Guske sa nama. To je jedan moj rođak, Anton Dedaj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Anton Dedaj, a u izjavi koju ste dali istražiteljima vi uopšte ne pominjete njega. Zbog čega?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Pa ne znam. Nema te olovke kojom bi se mogli opisati događaji kroz koje sam ja prošla. Ja sam puno toga napisala, ja sam puno stvari govorila, ali evo, taj je preživeo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je bilo borbi između OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) i pripadnika vojske i policije?

SUDIJA MEJ: Gde? U kojem kontekstu?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja pitam svedokinju, gospodine Mej, u kontekstu događaja o kojima svedoči.

SUDIJA MEJ: U Korenici u to vreme kada je ubijen njen otac, da li vi iznosite tvrdnju da su se tamo tada vodile borbe?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ja sam vrlo jasno postavio pitanje svedokinji da li je bilo borbi između OVK i vojske i policije.

SUDIJA MEJ: Ne, niste. Da li mislite na celi vremenski period koji je opisala, da li se na to odnosi vaše pitanje? Vi morate jasnije da postavite vaše pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li mogu u nekoliko pitanja kada vršim unakrsno ispitivanje da dođem do onoga šta želim ili moram unapred da to vama objasnim? Je li to moja dužnost prema vašem tumačenju?

SUDIJA MEJ: Ne, vaša dužnost je da postavljate pitanja koja su jasna svedocima kako bi na njih mogli da odgovore. Ako to ne uči-

nite, zaustavićemo vas. Nije fer prema svedoku, a ni prema Sudu da postavljate pitanja koja nisu jasna. Prema tome, to morate da uradite. Gospođice Dedaj, vi ste već u stvari odgovorili na pitanje. Pitanje je glasilo da li je bilo borbi. Odgovorite na ovaj način. Prvo, u vreme kada je došlo do pogubljenja koje ste vi opisali, kada je pogubljen između ostalih i vaš otac, da li je tada bilo borbi sa OVK?

SVEDOK DEDAJ: Ne. Nikada nisam videla OVK nikakve vrste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li je i na vas neko pucao dok ste napuštali Korenicu?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Na nas, na žene i decu dok smo hodali, to mislite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi tvrdite da se svuda unao-kolo pucalo. To piše na strani 3 u petom pasusu. "svuda unaokolo se pucalo" pa pretpostavljam, pošto se svuda unaokolo puca da su u pitanju bile neke borbe. Pitam da li je i na vas neko pucao, dakle da li su se u Korenici vodile borbe jer kažete "svuda oko nas se pucalo"?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne, nije bilo borbi. Niko se nije borio, ali uvek je bilo pucnjave, neprekidna pucnjava, duž celog puta sve dok nismo došli do Đakovice, stalno je bilo pucnjave. Kuće su gorele, putevi i poljane bili su puni muškaraca sa povezi-ma oko glave, kriminalaca, bilo je strašno.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, imate vremena za još jedno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li poznajete ikoga ko je pripadnik OVK?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne. Ne znam nikoga.

SUDIJA MEJ: Gospodine Vladimirov (Wladimiroff), imate li vi pitanja za ovu svedokinju?

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Ne, nemam pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas, imam jednu primedbu vezanu za administrativne stvari.

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Odgovarajući na moje pitanje, svedokinja je rekla da njena majka, tetka, strina, ujna, bilo ko, nije prisustvovao, da je ona sama davala izjave vašim istražiteljima, a na prvoj strani izjave piše, gde ovde stoje imena svih lica, osoba prisutnih tokom razgovora piše: "Ana Dedaj (Ana Dedaj), majka svedokinje". Dakle, ili vaš službenik nije napisao istinu ili svedokinja nije rekla istinu. Želim na to da skrenem pažnju.

SUDIJA MEJ: Da, to ste i učinili. Gospođice Romano, imate li vi pitanja?

TUŽILAC ROMANO: Ne za svedokinju, časni Sude. Želela bih samo nešto da razjasnim i pokazati vam nešto. Suprotno onome šta je rekao gospodin Milošević, da svedokinja nikada nije u svojoj izjavi spomenula Antona Dedaja, ako pogledate četvrtu stranu engleske verzije, ona na toj strani u drugom paragrafu spominje: "Moj stric Anton Dedaj bio je oslobođen i pridružio nam se".

SUDIJA MEJ: U redu, hvala.

TUŽILAC ROMANO: Nemam drugih pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospođice Dedaj, time je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste došli da svedočiti na Međunarodni sud. Sada možete da idete.

SVEDOK DEDAJ: Hvala vam što ste me pozvali.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To što je gospođa Romano objasnila odnosi se na kasnije događaje kad su ih zaustavljali na putu, a moje pitanje je bilo o tome ko je preživeo. Prema tome, to su potpuno dve različite stvari i odnosi se na potpuno različito vreme.

SUDIJA MEJ: Mi možemo da pročitamo izjave. Molim da se uvede sledeći svedok.

TUŽILAC SAKSON: Dobro jutro, časni Sude. Tužilaštvo poziva gospođu Merfidete Seljmani (Merfidete Selmani). Dok čekamo da ona dođe u sudnicu, želim da vam kažem da se svedočenje gospođe Seljmani odnosi na događaje koji se nalaze na stranama 9 i 10 kosovskog atlasa. Sledeći svedok govoriće i o incidentu opisanom u paragrafu 66(i) optužnice.

SUDIJA MEJ: Sada vas molim da uvedemo svedoka. Molim svedokinju da pročita svečanu izjavu.

SVEDOK SELJMANI: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa sem istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite, sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li se vi zovete Merfidete Seljmani?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste rođeni 3. aprila 1983. godine?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste rođeni u selu Dobroš (Dobrosh) u opštini Đakovica na Kosovu?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li je selo Dobroš nekih 10 kilometara severozapadno od grada Đakovice?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste 7. jula 2001. godine dali izjavu predstavniku Tužilaštva ovoga Suda o događajima koje ste videli i iskusili na Kosovu tokom 1999. godine?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste 14. marta ove godine 2002. u Đakovici dali jedan kratki dodatak vašoj izjavi od 7. jula 2001. godine?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste 14. marta 2002. u Đakovici dobili kopiju izjave koju ste ranije dali i kopiju dodatka na albanskom jeziku i to u prisutnosti predstavnika Tužilaštva i predsedavajućeg službenika kojeg je imenovao sekretar ovog Suda?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste tom prilikom bili u stanju da potvrdite da su izjava i dodatak tačni i istiniti?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, molim sada da se izjava gospođice Seljmani po Pravilu 92bis podeli vama, optuženom i amikusima i da joj se da dokazni broj. Međutim, u ovom trenutku ne tražim da se ona uvrsti zato jer postoje nekoliko grešaka koje treba da razjasnimo sa svedokinjom.

SUDIJA MEJ: Mi već imamo kopije.

TUŽILAC SAKSON: U redu. Molim da se kopija albanske verzije stavi pred svedokinju.

sekretar: Dokument će da nosi broj 265.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospođice Seljmani, prošlog petka, 12. jula, dok ste razgovarali sa mnom i drugim pripadnicima Tužilaštva, da li ste uočili da se u vašoj izjavi nalazi nekoliko grešaka?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Mi u ovom času, ja i sudije, gledamo englesku verziju vaše izjave i na strani 3 verzije na engleskom jeziku, a mislim da se na srpskom jeziku ta stranica nalazi na istom mestu, vi objašnjavate kako je vaša porodica napustila vašu kuću i pridružila se jednom konvoju 14. aprila 1999. godine. U trećem punom paragrafu na toj stranici kažete sledeće: "To je bio veliki konvoj. Mi smo bili u sredini i nismo mogli da vidimo početak i kraj". I zatim sledi rečenica koja glasi ovako: "Tamno-plava policijska vozila 'Pincgauer' (Pintzgauer) nalazila su se unutar konvoja. Oni su vozili svakih četiri ili pet metara u sredini puta". Moje pitanje je sledeće: da li su policijska vozila "Pincgauer" vozila na udaljenosti na svakih četiri do pet metara na sredini puta?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne. "Pincgaueri" nisu mogli da budu na svakih četiri ili pet metara. Ali u konvoju je bilo traktora. "Pincgaueri" su bili na udaljenosti na svakih četiri do pet traktora.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U redu, dakle da to razjasnimo. "Pincgaueri" su bili u konvoju, ali na svakih četiri do pet traktora?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Znači, da li bi ta rečenica na trećoj stranici u stvari trebala da glasi: "Policijski 'Pincgaueri' tamno-plave boje bili su u konvoju, vozili su u sredini konvoja i na svakih četiri, pet traktora dolazio je jedan 'Pincgauer'.

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospođice Seljmani, u sledećem paragrafu na istoj stranici prva rečenica glasi ovako: "Nisam čula ni policajce ni vojnike kako psuju izbeglice". Tog dana kada ste vi bili u konvoju, da li su policajci i vojnici verbalno zlostavljali izbeglice dok je konvoj prolazio?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ja ne znam za druge, ali ja to nisam čula. Ali kad sam bila sa svojom porodicom bilo je psovanja i zlostavljanja u koloni izbeglica.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li su to bili policajci ili vojnici koji su psovali izbeglice?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: I vojska i policija i jedni i drugi.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Šta su to policajci i vojnici govorili dok ste vi prolazili?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Govorili su "Ovo je Srbija, ovo nije vaše mesto, vama je mesto u Albaniji. Ovo je naša zemlja i mi ćemo tu ostati jer je ovo Srbija".

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospođice Seljmani, da li vi razumete srpski?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Kako ste onda znali šta su policajci i vojnici govorili izbeglicama, odnosno vama i vašoj porodici dok ste prolazili?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Neki stariji ljudi bili su pokraj mene, oni su razumeli srpski i oni su mi rekli šta su vojnici i policajci govorili.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Znači taj red, na trećoj strani, u četvrtom paragrafu vaše izjave u stvari treba da glasi: "Policajci i vojnici verbalno su zlostavljali izbeglice".

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospođice Seljmani, na sledećoj strani vaše izjave, na četvrtoj strani u trećem paragrafu, opisujete kako se vaša porodica 14. aprila 1999. godine zaustavila na jedan dan u mestu zvanom Bistražin (Bistrazhin) nakon što su bombe pogodile nekoliko traktora. U sledećem paragrafu, to je, znači, ista strana i isti paragraf na srpskoj strani, u vašoj izjavi stoji: "Sledećeg dana između 8.00 i 8.30 videla sam četiri muškaraca u civilnoj odeći i sa velikom video kamerom". Da li je ta rečenica tačna?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Kad su stigli ti muškarci sa video kamerom?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Oni su došli istog dana, 14. aprila uveče.

SUDIJA MEJ: Gospodine Sakson (Saxon), ja mislim da biste vi trebali da date da svedokinja opiše šta treba da stoji u njenoj izjavi, a ne da vi to diktirate.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U redu. Na istoj stranici vaše izjave, u zadnjem paragrafu, taj paragraf počinje rečima: "Oko 3.00 ili 3.30 ujutru traktorom smo otišli natrag u selo". Kada ste se vi i vaša porodica vratili u selo?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Vratili smo se u selo sledećeg dana oko 20.00.

TUŽILAC SAKSON: U redu. Uz ove ispravke nudim ovu izjavu u dokazni materijal po Pravilu 92bis.

SUDIJA MEJ: U redu. Koji je broj za ovaj dokazni predmet?

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva 265.

TUŽILAC ROMANO: Merfideta Seljmani je kosovska Albanka, muslimanka koja je imala 16 godina u vreme događaja. Ona opisuje kako su ona i njeni rođaci pobeгли iz sela Dobroš prvi put u

avgustu 1998. godine, kada su srpske snage ušle u selo. Mada je jedan od braće gospođice Seljmani, Špend Seljmani (Shpend Selmani) bio član OVK u ovo vreme, on je napustio OVK nedelju dana kasnije. Na kraju krajeva gospođica Seljmani je stigla u grad Đakovicu gde je bila smeštena kod svojih rođaka do kraja oktobra 1998. godine, kada se vratila u selo Dobroš. Od oktobra 1998. do aprila 1999. godine, gospođica Seljmani je viđala tenkove i oklopna vozila kako patroliraju u području sela Dobroš. Gospođica Seljmani objašnjava kako su 14. aprila 1999. godine srpski vojnici ušli u njeno selo. Drugi seljani počeli su da beže i gospođica Seljmani i njena porodica pridružili su se dugačkom konvoju koji se kretao u pravcu sela Meje i u pravcu Đakovice. Tamno plava policijska vozila bila su izmešana sa konvojom. Vojnici Vojske Jugoslavije bili su razmešteni duž puta. Mada gospođica Seljmani ne govori srpski jezik, jedan čovek koji je hodao pored nje je razumeo srpski i rekao joj je da vojnici na njih viču i govore stvari kao što su: "Ovo je Srbija". Pošto je konvoj prošao selo Meju, gospođica Seljmani čula je jaku eksploziju iz pravca Meje. Kasnije je saznala da su pale bombe iz vazduha i pogodile jednu kuću u Meji. Njen konvoj je nastavio i prošao je Đakovicu pored mosta u Bistražinu. Gospođica Seljmani je čula jaku eksploziju i videla je kako kulja dim iz onog dela konvoja koji je bio ispred nje. Kada su stigli do mesta eksplozije, videla je leševe kako leže na putu i shvatila je da su bombe pogodile traktore, bombe bačene iz vazduha. Gospođica Seljmani je primetila dva bela aviona kako nadleću taj kraj. Srpska policija je stigla i rekla je ljudima u konvoju da, ukoliko žele da nastave prema Albaniji, policija ih dalje neće štititi. Gospođica Seljmani i njena porodica su odlučili da provedu noć na jednoj poljani nedaleko od mesta gde su pale bombe. U jednom trenutku gospođica Seljmani je videla malo dete kako sedi pored puta i plače pored jedne prikolice koja je još uvek gorela od eksplozije izazvane bombom. Gospođica Seljmani je posmatrala kako dva čoveka u uniformi bacaju ovo dete u prikolicu u plamenu. Te iste večeri četiri muškarca u civilnoj odeći stigli su sa video kamerom. Oni su govorili srpski i snimili su celu scenu sa uništenim traktorima i leševima ljudi koji su poginuli u eksploziji. Sledećeg jutra

gospođica Seljmani i njena porodica vratili su se u svoju kuću u Dobroš. Rano ujutro 27. aprila 1999. godine gospođica Seljmani videla je srpske policajce kako tuku jednog od njenih rođaka i još jednog komšiju kundacima pušaka. Gospođica Seljmani vratila se svojoj kući i upozorila je mladiće koji su se tamo nalazili da pobegnu. Njen brat Špend i još neki njeni rođaci muškarci otrčali su da se sakriju u šumama blizu Dobroša. Sama gospođica Seljmani i ostatak njene porodice pridružili su se konvoju ljudi koji su bežali iz Dobroša u pravcu Meje i Đakovice. Srpski policajci i vojnici su bili razmešteni duž puta kojim je išao konvoj. U jednom trenutku začula se pucnjava iz pravca šume i grupa mladića je istrčala iz šume i ukrcala se na traktor na kome je bila porodica Seljmani. Kada je konvoj stigao do sela Madanaj (Madanaj), otac gospođice Seljmani dao joj je njegovu ličnu kartu i ostale dokumente sa telefonskim brojevima. Rekao joj da ne zna šta će biti sa njim. Pre nego što su stigli u selo Meja, porodica Seljmani je prošla pored jednog albanskog policajca za koga su znali da se zove Fazli Mirtaj (Fazli Myrtaj). On je bio poznat kao čovek koji je blisko povezan sa srpskim vlastima. On im je rekao da se ništa ne dešava i da mu se samo pokvario traktor. Upravo pre nego što su stigli do sela Meja oko podneva 27. aprila, gospođica Seljmani videla je srpske policajce na kontrolnom punktu u podnožju brda blizu poljane. Jedan njen stariji rođak, Bajram Seljmani (Bajram Selmani) je rekao gospođici Seljmani i njenoj porodici da je njegovom sinu naredeno da napusti konvoj i da je on zarobljen na toj poljani. Kada je Bajram Seljmani pitao o tome drugog albanskog policajca Muharema Jakupija (Muharrem Jakupi), o tome šta se desilo sa njegovim sinom, Muharem Jakupi je udario Bajrama Selmanija puškom i povredio mu je vilicu. Kada je gospođica Seljmani sa svojom porodicom stigla do policijskog kontrolnog punkta, dva policajca su naredili muškarcima da siđu sa traktora i da ostave traktor. Neću da čitam imena koja su u ovom rezimeu, ali među njima su otac gospođice Seljmani Zenun Seljmani (Zenun Selmani) i njen brat Špend Seljmani. Dok su muškarci trčali stazom prema poljani, gospođica Seljmani videla je kako policajci njih tuku kundacima pušaka. Kad su muškarci stigli na poljanu, naredeno im je da čuč-

nu. Otprilike 80 muškaraca je već bilo na toj poljani i gospođica Seljmani je nekoliko njih prepoznala. Ona nikada više nikog od njih nije videla živog. Posle rata videla je telo Šerifa Seljmanija (Sherif Selmani) čije je telo nađeno u Meji. Srpske snage naredile su gospođici Seljmani i ostatku njene porodice da nastavi istim putem. Oko 12.30 konvoj je stigao do sela Orize i tamo su srpske snage naredile nekim ljudima u tom konvoju da prikupe novac od kosovskih Albanaca i da ga predaju Srbima. Gospođica Seljmani je u Orizu videla dva policajca i dva druga čoveka sa maskama kako odvođe jednu grupu muškaraca u civilnoj odeći iza školske zgrade. Kako su oni nestali iza škole, gospođica Seljmani je čula nekoliko pucnjeva. Kako je konvoj nastavio prema Đakovici, gospođica Seljmani videla je policajce i vojnike razmeštene duž puta. Pripadnici ovih snaga su psovali ljude u konvoju kako su oni prolazili. U jednom trenutku porodični traktor Seljmanijevih se skoro sudario sa policijskim vozilom. Kada su Seljmani rekli policajcima u tom vozilu da su njihovi rođaci oteti u Meji, policajac im je rekao da se ne brinu, da će proveriti njihov identitet i da će muškarci biti oslobođeni. Kada su preostali Seljmani stigli u Prizren, policajci su ih zaustavili. Letelice za koje je gospođica Seljmani verovala da pripadaju NATO su ih nadletale i policija je naredila Seljmanijevima da sačekaju pola sata na ostatak konvoja. Kada je konvoj konačno stigao do granice sa Albanijom, srpski policajci su uzeli od ovih ljudi sva dokumenta. Gospođica Seljmani prešla je granicu Albaniju oko 19.00 27. aprila 1999. godine. Kada se vratila u Dobroš juna 1999. godine, našla je svoju kuću oštećenu i opljačkanu.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, je li ovaj svedok po 92bis?

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Prema vašoj odluci, druga strana ima kad je 92 bis pet minuta, a ja sam imao sat pa ste skratili na 45 minu-

ta, juče čak na pola sata. Evo sada je 25 minuta, pet puta duže nego što ste propisali bez vašeg upozorenja govorio je gospodin Sakson, a mene ćete sigurno upozoriti i pre nego što istekne vreme koje ste mi dali.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, to je tačno. Dozvolite mi da vam odgovorim. Pre svega, Tužilaštvo ima pravo da unese ispravke kada je to potrebno, inače će Sud da ima pogrešan utisak o izjavi, zato mora da se potroši neko vreme i oni imaju za to pravo. Slažem se da je ovaj rezime bio malo duži i siguran sam da će Tužilaštvo kasnije to da ima u vidu. Međutim, vama nije naneta nikakva šteta niti ste uskraćeni. Dajte da nastavimo.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vaš brat je bio član OVK. Je li to tačno?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema onome šta vi kažete, on je bio raspoređen u Dobrošu, u vašem selu. Je li tako?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je u Dobrošu bilo ukupno članova OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa otprilike, pretpostavljam nije jedino vaš brat bio tamo?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne znam broj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakvo je zaduženje imao vaš brat u okviru OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Moj brat nije imao nikakve dužnosti u OVK, on je samo branio sopstvenu porodicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vaš brat je u vašoj kući držao uniformu i naoružanje, je l' tako?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste u avgustu 1998. godine sa članovima porodice bili u podrumu vaše kuće kada ste od vašeg brata Špenda bili obavješteni da su u selu srpske snage, kako vi kažete. A od kad je vaš brat Špend bio član OVK, pripadnik OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Moj brat je bio član OVK nedelju dana. Ne znam kakva mu je bila funkcija, ne znam ni šta je radio, a kasnije je predao svoje oružje i uniformu i nastavio da živi porodičnim životom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: OVK ima položaje u Smoljnici, je l' to tačno?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pominjete to u svojoj izjavi, kako sad ne znate?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne znam gde su imali položaje, da li u Smoljnici ili u nekom drugom mestu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi navodite da ste znali da je OVK tada napustio položaje u Smonici (Smonice)? Odakle vam je ovo poznato i koliko je Smonica udaljena od vašeg sela?

SUDIJA MEJ: Ne mogu da nađem tu izjavu. Gde se to nalazi, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, pretpostavljam da...

TUŽILAC SAKSON: Ako ja mogu da pomognem, to je na strani broj dva, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Hvala. Možda nam vi možete pomoći sa ovim. Svedokinja kaže da se radi o avgustu 1998. godine. Ono šta svedokin-

ja kaže u svojoj izjavi je sledeće: "Tokom našeg bega, tokom tog celog perioda nisam videla nikakve srpske snage u tom kraju, ali znam da je dva dana pre toga OVK napustila front u Smonici". To je kraj citata. Možete li nam reći šta znate o tome šta se dešavalo u to vreme?

SVEDOK SELJMANI: Nisam znala ništa. Ja sam samo čula da su oni otišli odatle.

SUDIJA MEJ: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste mi odgovorili koliko je Smonica daleko od vašeg sela.

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Susedno selo je u pitanju.

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: To je susedno selo, da, ali ja ne znam koliko je daleko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate događaja u maju 1998. godine kada je OVK tu sačekala vozilo u kome se nalazila medicinska ekipa koja je po nalogu Ministarstva zdravlja Republike Srbije vakcinisala decu iz vašeg kraja od dečje paralize, da li znate za taj...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ne želimo da slušamo sada govor. Gospođice, da li znate nešto o tom vozilu iz 1998. godine? Da li znate za neki incident?

SVEDOK SELJMANI: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznat događaj, pošto je to susedno selo, da je 23. maja 1998. godine OVK napala kolonu VJ upravo u Smonici? Da li se sećate tog događaja?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne, nikad za to nisam čula.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste čuli, oni su pucali iz bes-trzajnih topova, minobacača...

SUDIJA MEJ: Nema svrhe da postavljate ova pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate za događaj kra-jem maja? To je 29. maja 1998. godine, kad su u rejonu, upravo vašem, OVK napali kolonu vojske i ubili nekoliko vojnika, trojicu vojnika su ubili toga dana i dvojicu ranili? Da li znate za taj doga-đaj?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za bilo kakav doga-đaj...

SUDIJA MEJ: Ne. Recite mi zašto je ovo relevantno? Gospodine Miloševiću, ova devojka je opisala ubijanje ljudi, njen rođeni brat i otac su nestali u maju ili aprilu 1999. godine. Na koji način pomaže Sudu da sluša o događajima u maju 1998. godine u ovom konkret-nom kontekstu? Ovo šta vi govorite desilo se godinu dana ranije. Činjenica da je bilo nekih događaja godinu dana ranije možda jeste, a možda i nije relevantna za predmet u celini. Međutim, ova svedokinja ništa ne zna o tome i ne pomaže nam ni na koji način da se njenim iskazom bavimo na taj način. Treba govoriti sa njom o tome kako je isterana njena porodica. To je relevantniji deo. Ja nemam sumnje da je vaša ideja da pokušate da skrenete od iskaza, tako mi se bar čini i da ukažete na razne zločine koje je, kao što tvr-dite, izvršila OVK. Međutim, činjenica da su oni možda i počinjeni ne opravdava zločine za koje se u optužnici navodi da su počinje-ni. I veliki deo vremena se troši tako što vi postavljate svedocima pitanja o stvarima o kojima oni ne znaju apsolutno ništa. Dajte da se vratimo na temu koja je bliže njenom iskazu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ako svedokinju koja dola-zi iz mesta u kome su se desili veliki zločini pitam da li nešto o tim zločinima zna...

SUDIJA MEJ: To su zločini koji su se desili mnogo ranije. Ako svedokinja kaže da ne zna, onda nema smisla nabrajati ih sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Kako ću ja znati, gospodine Mej, da li ona to zna ili ne zna ako je ne pitam?

SUDIJA MEJ: Pa možete da pitate, možete da iznosite ovakve stvari, ali ukratko. Ne treba da trošite mnogo vremena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Što se zločina tiče, koliko ja shvatam svedokinja ovde govori samo o jednom velikom zločinu, a to je bombardovanje NATO mosta u Bistražinu.

SUDIJA MEJ: Možete joj i to izneti, možete tvrditi da je to NATO bombardovanje...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno, to mi je i namera, to sam i hteo da uradim jer ona to opisuje i to je zločin koji nije sporan i tu je poginulo mnogo ljudi. Dobro, pošto nećete ništa da je pitam o aktivnosti terorističke organizacije koja je po njenom kazivanju pripadao njen brat...

SUDIJA MEJ: Da, da, samo nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Preskočiću ta pitanja. Vi navodite da vas je brat pratio do Skivjana (Skivjan), da se nakon toga odvezao nazad u Dobroš, da je nosio civilnu odeću i da je sa sobom imao pušku. Da li je osim vašeg brata, kao naoružanog pripadnika OVK u civilnoj odeći, u vašoj grupi bilo još takvih pripadnika OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste videli bilo koga osim vašeg brata da ima neko oružje?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne, nisam nikog videla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste videli bilo koga u uniformi OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne, nisam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi dalje navodite da je vaš brat sedam dana kasnije napustio OVK, predao svoje naoružanje, stigao vas u Đakovici i da ste ostali tamo dva meseca. Kako vam je poznato da je on napustio OVK? Je li to on vama rekao?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta vam je rekao o svom napuštanju OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: On je znao... Tačnije kad se vratio porodici, ja sam znala da je napustio OVK i da je odlučio da ostane sa porodicom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je rekao kome je on to predao svoje naoružanje i zašto ga je uopšte predao?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne, nije mi rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi navodite da je situacija u vašem selu bila mirna sve vreme, pa čak je bila mirna i kad je NATO počeo da bombarduje Srbiju. I dalje izjavljujete da ste čuli avione i bljesak eksplozija na području Cabrata. Da li je reč o Cabratu u Đakovici?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Kakav Cabra (Caber)?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi kažete na području Cabrata ste čuli eksplozije. Je li mesto Cabrat u Đakovici, o tome govorim?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da, to je ta Čabra u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kad je bombardovan Cabrat, kad je bombardovana Đakovica?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne znam kada je Đakovica bombardovana, ali koliko se sećam, 25. marta uveče videli smo te bljeske i verujem da su oni dolazili iz tog pravca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi u vašoj izjavi govorite o formiranju konvoja i odlasku iz sela 14. aprila 1999. godine i dalje, o upućivanju konvoja u pravcu Đakovice i avionskom bombardovanju kod mosta Bistražin. Da li vam je poznato koliko je civila toga dana poginulo u NATO bombardovanju?

SUDIJA MEJ: To implicira, a svedokinja to nije rekla, da se radilo o NATO bombardovanju. Da li znate ko je vršio ovo bombardovanje, gospođice Seljmani?

SVEDOK SELJMANI: Ne, nismo mogli da odredimo da li je to bio NATO ili neko drugi.

SUDIJA MEJ: Tako stoje stvari što se tiče njenog iskaza. Ukoliko imate neke druge dokaze, gospodine Miloševiću koji govore drukčije možete nam ih izneti. Međutim, nema svrhe ovoj svedokinji da govorite da je to uradio NATO.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, gospodine Mej, nema smisla. U vašoj knjizi "Kako viđeno, tako rečeno" (As Seen, As Told) piše...

SUDIJA MEJ: Nema smisla da se raspravljamo o ovome. Čuli ste šta je svedokinja rekla. Ako imate neke druge dokaze koji se na to odnose, možete da ih izvedete, ali ja vam neću dozvoliti da beskonačno postavljate pitanja o nečemu o čemu svedoci ne znaju ništa. Ako imate drugih pitanja, molim vas postavite ih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne govorim svedokinji, nego govorim vama, jer smatram da je ovo krajnje nekorektno. U vašoj knjizi piše doslovce: "Mada je NATO priznao za bombardovanje konvoja kod Neve sledećeg dana, tek je posle nekoliko dana priznao odgovornost za bombardovanje u Bistražinu". To piše u vašoj knjizi, to je toliko...

SUDIJA MEJ: To je vrlo moguće. Neka je i tako, ali svedokinja ne zna ništa o tome. A vi u ovom trenutku treba da postavljate njoj

pitanja, a ne da zarađujete poene. To ćete moći da uradite kasnije, ali sa ovom svedokinjom možete da razgovarate samo o onome šta ona lično zna i što predstavlja njen iskaz. Sad ćemo u svakom slučaju da napravimo pauzu od 20 minuta. Gospođo Seljmani, tokom pauze molim vas ne razgovarajte ni sa kim o svom svedočenju dok se ne završi i molim vas, vratite se za 20 minuta.

SVEDOK SELJMANI: U redu, hvala.

(pauza)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidite ove tri slike. Da li je to taj prizor koji ste gledali?

SUDIJA MEJ: Da li vi sada to stavljate pred svedokinju?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A i na grafoskop.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte te tri slike. Jesu li to prizori koje ste videli? To su fotografije NATO bombardovanja konvoja kod Bistražina.

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ove fotografije veoma dobro vidim, ali ne sećam se gde su to oni bili, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pokažite i drugu, molim vas.

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Isto vredi i za ovo, ne sećam se.

SUDIJA MEJ: Molim i treću fotografiju.

SVEDOK SELJMANI: Ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato s obzirom na to da ste bili tamo, da ste iz opštine Đakovica, da li vam je

poznato da je sutradan istražni sudija ustanovio, odnosno objavio da je pronađeno, evidentirano 69 tela poginulih, mahom dece i staraca? Da li vam je to poznato?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je takođe u đakovačku bolnicu dopremljeno 43 ranjenika i da je hirurg Albanac Alij Toljaj (Ali Tolaj) izjavio da su dvoje ranjenih podlegli povredama, da se radilo o posledicama, eksploziji? Da li vam je to poznato?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Nije mi poznato šta se dogodilo, gde su ih odvezli i šta se onda dogodilo sa tim telima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, posle tog događaja vi ste otišli prema Albaniji, je l' tako?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kuda ste posle tog događaja otišli?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Te noći smo tamo prespavali, na tim livadama, a sledećeg jutra u 8.00 došli smo natrag do kuće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I koliko ste ostali kod kuće?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Kod kuće smo ostali do 27. aprila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dakle, kad ste se narednog dana uputili u svoje selo natrag, da li vas je neko od policije ili vojske u tome sprečavao?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Nisam vas shvatila, oprostite, možete li da ponovite pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Posle tog događaja, kažete da ste noć proveli napolju i sutradan odlučili da se vratite kući. Jeste li imali kakvih problema da se vratite kući?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne, nije bilo problema u povratku kući, jer, naravno, oni su odlučili da likvidiraju sve muškarce u mojoj kući 27. aprila i to se na kraju i dogodilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je to odlučio da likvidira vaše muškarce?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: To ne znam, vi to znate bolje od mene, vi znate ko je to učinio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, ja nisam video iz ove vaše izjave da su vaši muškarci likvidirani. Na osnovu čega vi to tvrdite?

SUDIJA MEJ: Ali to je pitanje koje ste vi postavili, gospodine Miloševiću, čini mi se da zbunjujete svedokinju. Reč "likvidirati" je bila vaša reč.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne, ja sam čuo u prevodu tu reč, gospodine Mej, pa sam je upotrebio, inače to nije moja reč. To je reč koja je u srpskom prevodu došla do mene. To mogu da čuju oni koji slušaju srpski prevod.

SUDIJA MEJ: Idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite o događaju od 27. aprila od 1999. godine, to vam je na strani 03031882, dakle, o događaju od 27. aprila i o tome da su vaš brat Špend, vaši rođaci Jonuz (Jonuz), Baki (Baki), Burim (Burim) i Nedžad Seljmani (Nexhat Selmani), kao i Nijazi (Nijazi) i Zenun (Zenun), i izvesni Ismet (Ismet) otišli da se kriju po šumama. To kažete. Je l' tako?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad mi, molim vas, odgovorite na sledeće pitanje. Da li su, osim vašeg brata Špenda, ova lica koja ste nabrojali takođe bili pripadnici OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Oni nisu bili pripadnici OVK. Oni su bili u civilnoj odeći, bili su nenaoružani. Kada sam izašla, videla sam ih kako tuku mog strica kundacima i plašila sam se da bi im se nešto moglo dogoditi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne razumem. Ko je tukao vašeg strica kad ste vi izašli?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Moj ujak i moj brat su pretučeni. Četvorica srpskih policajaca su ih pretukli. To nije moj stric, nije brat mog oca, nego ujak, brat moje majke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja sam na prevodu dobio "stric", pa sam zato upotrebio reč "stric". Pitao sam vas, dakle, o grupi u kojoj je bio vaš brat i koja je otišla 27. aprila u šumu. Vi tvrdite da su svi bili civili, da su svi bili nenaoružani, jedino je vaš brat bio pripadnik OVK, drugi nisu bili pripadnici OVK, to vi kažete. E sad vi i dalje navodite da se u šumi pucalo i da je vaš otac otišao do šume da pronađe mladiće koji su pobegli iz vaše kuće. Moje pitanje glasi: između koga se pucalo u šumi? Da li su u šumi bile neke borbe između vojske i OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ti ljudi koji su otišli u šumu, bili su nenaoružani, a srpska policija i vojska pucala je na njih. Da su oni imali oružje, oni bi se borili i ne bi izašli iz šume sami, no oni su izašli iz šume i pridružili se konvoju, zajedno sa članovima svojih porodica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi kažete da su ovi mladići, dakle, izašli iz šume, pridružili se konvoju. Shvatio sam iz onoga šta piše u vašoj izjavi da su se ukrkali na vaš traktor i da je vaš otac išao pešice pored traktora. Kako su oni promenili odluku? Prvo su otišli u šumu da se tamo sakriju, a onda se vratili da se vama pridruže. Da li su vam rekli zašto su promenili svoju odluku?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Zato jer ih je odatle oterala srpska vojska i policija, bili su prisiljeni, znači iz šume da se pridruže konvoju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, molim vas, s obzirom na to da su to bili mlađi ljudi u svakom slučaju, mnogo mlađi od vašeg oca, je l' tako?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da, bio je to Nedžad, 15 godina i on je nestao. On je nestao u Meji 27. aprila i niko ne zna što mu se dogodilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, pošto su oni bili mlađi, vi kažete da ste bili na traktoru, vaš otac koji je stariji od njih je išao pored traktora? Je l' postojao neki razlog za to?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Moj otac nije bio toliko star da ne bi mogao da hoda. Traktor nije mogao da vozi celu porodicu i neki su ljudi morali da hodaju uz traktore, a neki su bili na traktorima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi i dalje govorite o tome da ste na policijskom punktu videli 18 lica, uključujući i vašeg oca i brata Špenda zadržano, odnosno da im je naređeno da siđu sa traktora. I navodite njihova imena. Je l' tako?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: To je istina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kažete da ih Međunarodni komitet Crvenog krsta (International Committee of the Red Cross) vodi kao nestale? A da li vi dopuštate mogućnost da su oni nakon identifikovanja i provere pušteni i da su se nakon toga ponovo priključili OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne, to nije moguće. Mi smo ih prijavili Crvenom krstu, kao nestale. I ne znamo što im se dogodilo. Ne znamo gde su, ne znamo da li su živi ili mrtvi ili gde ih drže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, ja sam video na ovoj strani, 03031884, u poslednjem pasusu da vam je policajac u blizini mesta, ne znam kako se izgovara ovo Tilbe ili Turbe (Tyrbe), kome su se obratili, rekao: "Ne plašite se za njih jer će biti pušteni nakon što im se utvrdi identitet". Dakle, da li dopuštate mogućnost da su

kasnije otišli sa OVK ili možda poginuli u bombardovanju?

SUDIJA MEJ: Ona je već rekla "ne" i ne može dalje da špekuliše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi pominjete događaje u selu Orize, kad ste videli 15 muškaraca i dva policajca, a onda izjavljujete "nisam videla", citiram vas, "da je pucano u ovih 15 muškaraca, ali mislim da su pobijeni". Ko su bili tih 15 muškaraca, da li ih vi znate?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na osnovu čega mislite da su pobijeni, iako sami kažete da niste videli da je pucano u njih?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Nisam rekla da oni nisu pucali na njih. Ja sam čula pucnje, ali nisam mogla da ih vidim. I dan danas njihovi rođaci ih traže, jer su oni nestali i ne zna se šta im se dogodilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo u vezi sa ovim šta ste rekli da ste u Bistražinu sledećeg dana videli četiri civila sa velikom video kamerom koji su snimali scene. Da li su oni razgovarali sa nekim?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne. Čula sam kako međusobno govore srpski, ali nisam videla da sa nekim drugim još tamo razgovaraju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašoj izjavi, kažete kad ste se vratili u svoju kuću, konstatujete da ona nije bila opljačkana, je l' to tako?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Oprostite, možete li da ponovite pitanje, nisam vas shvatila?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste se vratili u svoju kuću u Dobroš posle toga događaja kod mesta Bistražin, vi konstatujete da vaša kuća nije bila opljačkana, je l' to tako ili ne?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Moja kuća nije bila spaljena, no druge kuće su bile zapaljene i iz njih se dizao dim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja vas pitam da li je vaša kuća bila opljačkana?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zašto ste napisali da vaša kuća nije bila opljačkana, evo tu je u pretposlednjem redu, na strani 4. "Kad smo stigli u Dobroš, naša kuća je bila oštećena, ali nije bila opljačkana. Stoka je...".

SUDIJA MEJ: Možda je došlo do nesporazuma o tome kada se to dogodilo, o vremenu o kojem vi postavljate pitanja. Da li pratite diskusiju? Sada pita o tome kada ste se prvi put vratili u vašu kuću, ne kad ste se vratili iz Albanije.

SVEDOK SELJMANI: 13. aprila. 14. aprila. Govorimo o 14. aprilu, zar ne?

SUDIJA MEJ: Da, kakva je situacija bila tada? Kako je kuća izgledala kada ste se tada vratili?

SVEDOK SELJMANI: Bila je opljačkana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi znate nešto o tome ko je opljačkao sve moguće albanske kuće u severnoj Albaniji gde nema Srba poslednjih par godina krize u Albaniji?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Nisam shvatila pitanje, izvinjavam se.

SUDIJA MEJ: Postavljeno vam je pitanje o severnoj Albaniji, da li znate nešto o tome o pljačkanju kuća u Severnoj Albaniji. Možda ne znate?

SVEDOK SELJMANI: Ne znam, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi samo još nešto oko ovoga susreta sa Albancem, kažete da se zove Fazli

Mirtaj, 65 godina star, lokalni policajac iz Šeremeta (Sheremet), ne sećate se imena njegovog brata, nije ni bitno. Jeste vi njega poznavali od ranije, tog lokalnog policajca?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Da, ali ne kao policajca, ja sam ga jednostavno znala kao čoveka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ovde ga pominjete kao policajca. Je l' tako?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: On je bio prisiljen da obuče policijsku uniformu. Na to su ga verovatno prisilile srpske snage i da radi za njih, međutim ne znam tačno šta je bila svrha svega toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, da li znate još nekog Albanca koji je bio tamo lokalni policajac ili samo njega jednog?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ja znam za njega, ali ne znam za druge, ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete na strani 5: "Znala sam da su Muš Jakupi (Mush Jakupi) i njegovi sinovi bili lokalni policajci, Albanci lojalni srpskom režimu", to piše ovde u vašoj izjavi. Znači, Muš Jakupi i njegovi sinovi, vi kažete da su bili lojalni srpskom režimu. Kako to ide sad sa ovim što tvrdite da su oni bili prisiljeni da obuku uniformu?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Sinovi Muša Jakupija, da, to je istina. Ne poznajem ih dobro. No, stariji ljudi koji znaju rekli su mi tada, kad su nas proterivali, kada su nas srpske snage proterivale iz kuća, oni su činili sve što su hteli, terali bi nas iz naših kuća, vratili bi nas natrag i ti ljudi bili su poznati da su ranije saradivali sa srpskim snagama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, Albanci koji su bili lokalni policajci, kako vi tvrdite, isterivali vas iz kuća i vraćali natrag? Je l' tako?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Oni nisu došli lično da nas isteraju iz naših kuća. Srpska vojska i policija nas je isterala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, pošto ste malo pre rekli da su oni isterivali, vraćali i tako dalje, nisu to činili lično, nego su slali srpsku vojsku i policiju da to uradi. Je l' to bila njihova uloga?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Hvala vam lepo.

SUDIJA MEJ: Gospodine Vladimirov.

PRIJATELJ SUDA – VLADIMIROV: Nemam pitanja.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospođice Seljmani, gospodin Milošević vas je pitao da li vam je poznato da je jedan istražni sudija ustanovio da je 69 tela osoba ubijenih kod mosta u Bistražinu pronađeno na tom mestu i vi ste odgovorili "ne". Recite, koliko je vama poznato da li je bilo ko od srpskih vlasti sproveo istragu o tome šta se govorilo o vašem ocu, vašem bratu i drugim muškarcima, Albancima koji su nestali kod Meje 27. aprila?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Oni su nestali 27. i ništa ne znamo o tome šta im se dogodilo. Mi smo pitali optuženog kao odgovornog za ono šta im se dogodilo, ali još ne znamo, nemamo nikakve informacije o tome šta se njima dogodilo, gde bi oni mogli biti, gde se oni drže. Već godinama postavljamo to pitanje kako bismo saznali šta se dogodilo, ali ništa nismo uspeli da saznamo.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospođice Seljmani, optuženi vas je pitao da li smatrate da je moguće da su ti muškarc koji ste zadnji put videli na toj livadi kod Meje, da su pušteni i da su se pridružili OVK ili da su poginuli u bombardovanju? Moje pitanje

za vas glasi ovako: dok ste 27. aprila 1999. godine prolazili kraj te livade i videli kako vaše rođake tuku dok trče prema livadi, kako ih prisiljavaju da tamo čuče, da li ste videli ili čuli da padaju neke bombe?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Jeste li tog dana videli neke vojnike OVK?

SVEDOK SELJMANI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC SAKSON: Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospođice Seljmani, ovime je vaše svedočenje završeno. Hvala vama što ste došli svedočiti pred Međunarodni sud. Sada možete da idete.

SVEDOK SELJMANI: Hvala.

SUDIJA MEJ: Gospođice Romano, pre nego što pređemo na sledećeg svedoka, treba da donesem jednu odluku. Ta se odluka odnosi na svedoka Radojkovića. Gospodin Rajnefeld (Ryneveld) od nas je juče zatražio da li bi taj svedok mogao da svedoči putem pravila 92bis, znači kroz pisanu izjavu. Ja pretpostavljam da bi on pristao na unakrsno ispitivanje. No, mi smo razmotrili to pitanje i imajući u vidu prirodu njegovog svedočenja, smatramo da to nije prikladno i smatramo da taj svedok treba da dođe ovde uživo. Molim da prenesete tu informaciju.

TUŽILAC ROMANO: Svakako hoću, mislim da imamo još jednog svedoka... Svedok Karleuša će takođe da svedoči uživo.

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC RAJNEFELD: Sledeći svedok je K-31 i mislim da za to imamo nalog za privatnu sednicu.

SUDIJA MEJ: Tako je. Osim ukoliko nema nekih drugih stvari o kojima treba da razgovaramo na o otvorenoj sednici, sada prelazimo na privatnu sednicu.

TUŽILAC ROMANO: Hvala.

(privatna sednica)

Prevod Fonda za humanitarno pravo

SUDIJA MEJ: Neka svedok da svečanu izjavu.

SVEDOK K-31: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvinite, sedite. Izvinite, šta želite da kažete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Rekao sam, da li ja mogu nešto da pitam, gospodine Mej, pre nego što gospođa Romano počne sa ispitivanjem?

SUDIJA MEJ: Veoma kratko, jer moramo da nastavimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, veoma kratko. U vezi je sa svedokom K-31. Suprotna strana je u svom predlogu od 29. maja objasnila da je reč o ženi... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... i rečeno je da je u pitanju seksualni incident. Međutim, čitajući izjavu, shvatam da ovo nema nikakve veze sa seksualnim napadom niti prekršajem, pa vas pitam zašto smo na privatnoj sednici? Zašto je ovaj svedok zaštićeni svedok i možete li mi, molim vas, objasniti razloge zbog kojih ste doneli odluku da ovo bude privatna sednica?

SUDIJA MEJ: Čućemo izjavu koja će da bude pročitana i ako se javi neko pitanje, onda ćemo da ga razmatramo.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, možda bih ja mogla da pojašnjim situaciju. Naime, postoje dve izjave i seksualni napad se nalazi u drugoj izjavi, a obe su dostavljene optuženom.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC ROMANO: Da nastavim?

SUDIJA MEJ: Da.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Volela bih da pokažem ovaj dokument svedoku. Ako poslužitelj može da joj ga doda. Radi se o dokumentu koji je štampan na jednoj strani i sadrži ime svedoka i datum rođenja. Svedoče, možete li, molim vas, da pogledate papir koji se nalazi ispred vas, da ga pročitate i da bez izgovaranja svog imena potvrdite da li se radi o vašem imenu i datumu rođenja?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: To je moje ime, moje mesto rođenja i "K-31" je još napisano na papiru.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala vam, svedoče. Dakle, tokom čitavog zasedanja, vama ćemo da se obraćamo sa K-31. Da li ste razumeli?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Jesam, razumela sam.

TUŽILAC ROMANO: Tužilaštvo želi da preda dokument u spis i on je pod pečatom.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 266

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Svedoče, dali ste dve izjave Tužilaštvu, jednu 12. marta 2002. godine, a drugu 12.... Ne, izvinjavam se. Prva je od 16 oktobra 1999. godine, a druga od 12. marta 2002. Da li je tačno?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: U drugoj izjavi ste dodali podatke o tome šta se desilo kada ste vodili svog brata u školu... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... nakon što je pogođen i odveli ste ga u bolnicu i ostali tamo. Je li tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Svedoče, takođe ste prisustvovali sastanku sa predstavnicima Sekretarijata (Registar) i na tom sastanku ste imali priliku da pregledate svoje izjave. One su vam pročitane na albanskom jeziku ili ste ih sami pročitali i tada ste potvrdili da je sadržaj vaših izjava tačan i istinit?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da, istina je.

TUŽILAC ROMANO: Časni sude, da li mogu i ove izjave da se uvrste u spis?

SUDIJA MEJ: Da, daćemo im broj dokaznog predmeta.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 267, koji će da bude pod pečatom.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Svedok je... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... ženska osoba, Albanka sa Kosova, muslimanka iz sela... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... u opštini... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Jedna je od... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... dece. Njen otac... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... brat... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... i sestra... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... su ubijeni u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... 1999. godine od strane Srba. Dana... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... 1999. godine... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... majka je probudila svedokinju i svoju porodicu, jer je čula pucnjavu u blizini. Obukli su se i krenuli prema planinama. Ukupno 16 osoba. Ostali su u šumi i posle nekog vremena... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... je otišao da proveri da li je put čist. On je tu ubijen. Ostatak grupe je nastavio dalje ka šumu i kasnije tog dana, srpske trupe su peške

došle do njih. Njen otac i brat u pokušaju da pobegnu, su trčali u suprotnim pravcima. Na ostatak grupe su pucali, ali niko nije... Nije bilo ranjenih. Svedokinja je prepoznala jednog od vojnika. Otišao je u pravcu njenog oca koga je uhvatio. Kasnije je čula pucnje. Kako su se vojnici približavali, pucali su na svedokovog brata... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... i sestru... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... 10 minuta kasnije, sestra joj je umrla. Grupi je dozvoljeno da ide. Svedok je nosila svog ranjenog brata u školu u selu. Mrtvu devojčicu su morali da ostave na mestu na kom je umrla. Svedok i njen brat su iz škole bili premešteni u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... vojnim transportnim vozilom. Odatle su drugim vojnim vozilom otišli do bolnice u Prištini (Prishtine). U putu joj je vojnik iz vojnog vozila pretio da će da je baci u reku. U vozilu je bila vezana liscama i iznova napadana. U bolnici u Prištini brat je odvojen od nje, a nju su odveli u mračnu prostoriju u podrumu kada... Gde je bilo još 10-15 mladih žena, Albanci sa Kosova. Jedna od njih joj je rekla da je tu došla kako bi bila silovana. Ubrzo nakon toga, ušao je vojnik i svetiljkom izabrao svedokinju i sa još dva vojnika odveo je u drugu prostoriju u podrumu. U toj prostoriji je jedan vojnik prisilio da popije nešto za šta kaže da je oporog ukusa dok su druga dva vojnika stražarila na vratima. Piće je uticalo privremeno i na njen vid. U ovoj prostoriji ju je ovaj prvi vojnik podmuklo silovao i napadao i kad je završio obrisao je svoj penis o njenu majicu, ostavljajući mrlje od krvi po njoj. Nakon toga je jedan od vojnika koji je stražario na vratima, ušao u prostoriju i silovao ovu ženu dva puta. Treći vojnik je ušao i seo joj na stomak. Nakon toga je izgubila svest i probudila se nekad kasnije. Otišla je na peti sprat gde je našla brata i uspela da ostane sa njim naredne dve nedelje. Krijuću se u toaletu ili u bratovljevom krevetu, uspela je da ostane neopažena i da izbegne zarobljavanje. Po izlasku iz bolnice, proverila je prostoriju u kojoj su bile ostale žene, ali tamo nije bilo nikoga. Svedokinja je prvo otišla u kuću svoje tetke... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... sa svojim bratom, a zatim u svoje selo... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... nakon 23 dana odsustva. Čula je...

prevodioci: Gospođo Romano, molim vas da malo usporite radi prevoda.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Izvinjavam se. Čula je da su tela njenog oca i brata nađena u blizini mesta gde ih je poslednji put videla. Izjavila je da je razlog zbog kog je prećutala ovo silovanje, sramota, jer je muslimanka i u muslimanskoj kulturi je pričati o ovom zločinu sramota. Isto tako je verovala da je njena porodica dovoljno patnji preživela gubitkom oca, brata i sestre. Može li, molim vas, sudski poslužitelj da pokaže svedoku dokazni predmet 18. Svedoče, možete li to da stavite na grafoskop, molim vas. Svedoče, ovo je set fotografija ljudi u uniformi. Možete li, molim vas, da pokažete one, ako prepoznajete, bilo koga od njih, koje ste videli u bolnici kao i one koji su vas odveli u tu prostoriju i silovali vas.
SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Možete li da pokažete Sudu, molim vas.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Broj 3 i broj 9

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko je onih koji su bili u bolnici?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Bilo ih je puno u bolnici, ali ja mogu da nabrojim samo trojicu.

TUŽILAC ROMANO: U redu. Hvala. Časni Sude, nemam više pitanja.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ću da krenem iz početka. Ne mogu da shvatim kraj jer nemam tu drugu izjavu, ali dovoljno je i ovo šta sam čuo i moći ću u potpunosti da odgovorim izazovu. Dali ste prvu izjavu 1999. godine, a drugu 2002. godine, je li tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako ste došli na ideju da date još jednu izjavu tri godine kasnije?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Nije tri, već jedna godina. 1999. godine i 2000. godine. To je naredna godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam čuo 2002. godina

SUDIJA MEJ: Potpuno ste u pravu. Bio je oktobar 1999. i mart 2002. Dakle, nešto preko dve godine. Izvolite, gospođo Romano.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, samo da razjasnim. Engleska verzija druge izjave je objavljena 23. aprila ove godine.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC ROMANO:... a verzija na BHS jezicima 19. juna. Ako optuženom treba, možemo da mu nabavimo verziju na BHS jezicima.

SUDIJA MEJ: Gospodin Milošević je, očigledno, pripremljen da nastavi ovako kako je sad. Da. U pravu ste. Dve i po godine kasnije. Dakle, pitanje glasi, kako je došlo do toga da date drugu izjavu?

SVEDOK K-31: To se desilo zato što mi je porodica bila tu kad sam davala prvu izjavu, ali ja nikad svojoj porodici nisam rekla da sam bila silovana. Krila sam to u sebi. I kad su dolazili da uzmu izjave od moje porodice, nisam ništa rekla. Ali, kad su došli i odveli me u stranu, mogla sam da pričam o tome kad sam bila nasamo sa njima, jer nisam mogla nikome da kažem. Morala sam to da čuvam u sebi. I niko u mojoj porodici ne zna da sam bila silovana. Ali, kasnije, dve i po godine kasnije, rekla sam svojoj majci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, hajde da pogledamo vašu prvu izjavu. Da li biste je, molim vas, pogledali? Samo drugu polovinu izjave, u stvari. Na jednoj od poslednjih stranica ste rekli: "Moja sestra je ostala u šumi gde je ubijena. Ja sam ostala

sa majkom noseći svog brata koji je izgubio svest u seosku školu. Iz škole u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... odveli su nas u srpski vojni transporter." A zatim ste rekli: "U putu, vojnici su zaustavili transporter na mostu ispred glavnog puta i izveli me iz auta i rekli mi da skočim u reku što sam ja odbila. Jedan od vojnika je uzeo nož i stavio mi pod grlo. Već je bilo krvi na oštrici. U isto vreme, vojnici su me pitali za mog strica. Rekla sam im da ništa o njemu ne znam. Zatim su vojnici pokušali silom da me bace u reku, ali sam uspela da se održim tako što sam se držala za armaturu mosta. Posle nekog vremena, naredili su mi da se vratim u transporter i odveli su mene i mog brata u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... " Znači, grupa vojnika je pokušala da vas baci u reku, ali pošto ste se čvrsto držali za armaturu, uspeli ste da se odbranite i onda su vas oni odveli nazad u transporter i sa vašim bratom vas prebacili u bolnicu. Jeste li tako rekli?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR Tako je. Da su upotrebili veću silu mogli su da me bace u reku, ali s obzirom da to nisu zaista hteli da urade, onda su mi upućivali veoma ružne reči i čupali su mi kosu. Ruke su mi bile vezane. Nakon što nisu uspeli da me gurnu u reku, vezali su mi ruke i stavili me u transporter.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li ili nisu hteli da vas bace u reku?

SUDIJA MEJ: Svedokinja ne može da odgovori na takvo pitanje. Ona može da kaže šta se zapravo desilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE U redu. Hoćete li da kažete da grupa vojnika koja je htela da vas baci u reku nije to uspela da uradi zato što ste se vi čvrsto držali za ogradu? Da li ste to rekli?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Rekla sam da sam uspela da se držim svom snagom, ali da su pokušali jače, mogli su da me bace u vodu. Ali kad su videli kako se opirem, vezali su mi ruke i stavili me u transporter.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Deluje potpuno neverovatno, zar ne K-31, da grupa vojnika nije bila u stanju da vas ubaci u vodu, da su to zaista želeli? Zar vam ne deluje neverovatno?

SUDIJA MEJ: To je komentar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sledeće pitanje: da li vama, K-31, deluje poprilično neverovatno da grupa vojnika nije bila u stanju da vas ubaci u vodu da je zaista želela? Zar ne deluje neverovatno?

SUDIJA MEJ: To je komentar, gospodine Miloševiću. Svedokinja je rekla da se to dogodilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sada, u vašoj prvoj izjavi nakon pasusa koji sam pročitao naglas, stoji da je vaš brat lečen 12 dana, a sad čujem iz kratke verzije koju je pročitala gospođa Romano, da ste rekli da je bio lečen 14 dana. Koliko je dugo vaš brat bio u bolnici? Kako ste, koliko ste vremena proveli u bolnici sa bratom? Da li je to bilo 12 ili 14 dana?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR Pa, između 12 i 14 dana. Otprilike tako. Deset, 13... Ne mogu da vam tačno kažem koliko dana. To je bilo pre tri godine, možda sam jedan dan zaboravila. Bila sam u traumi. Mogla sam da kažem jedino ono čega sam se sećala u trenutku kad sam davala izjavu. Moglo je da bude 12, 13, ili 14 dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, u redu. Tri godine posle, niste bili u traumi, znači, mogli ste da se setite broja dana, da li je bilo 12 ili 14?

SUDIJA MEJ: Da li je zaista bitno da li je bilo 12 ili 14 dana? Nema potrebe da na to odgovarate, već ste odgovorili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bitno je, gospodine Mej, jer ona uopšte ne govori istinu. A sad ću da pročitam pretposlednji paragraf vaše izjave: "U bolnici u Prištini (Prishtine) bila sam sama sa bratom. Bilo je jedino vode i ničeg više. Bratu su date tanke kriške hleba, ali ja nisam ništa dobila." Hoćete da kažete da nisu hranili pacijente u bolnici, da su pacijentima uskraćivali hranu u prištinskoj bolnici?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: U bolnici u Prištini, Srbima su davali da jedu koliko hoće dok meni nisu dali ništa, a mom bratu su dali samo nešto tankih kriški hleba, a čak se nismo ni usudili da izađemo napolje da kupimo nešto. I preživeli smo na vodi i nekoliko keksova koje sam našla u hodniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Za mene je najbitnije da čujem šta vi kažete, šta tvrdite. A vi sad tvrdite da su u prištinskoj bolnici Srbi imali da jedu koliko hoće, dok je Albancima uskraćivana hrana? Jeste li to rekli?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Albancima su jedino davali dve ili tri veoma tanke kriške hleba. I nas Albance su smestili visoko na četvrti i peti sprat, a Srbe su držali na nižim spratovima jer su se Srbi plašili NATO bombardovanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Hajde da sad budemo potpuno precizni. Davali su vama, Albancima, samo dve ili tri veoma tanke kriške hleba dok su Srbe davali normalne količine hrane. A vi ste u bolnici u Prištini dobili samo dve tanke kriške hleba. Da li ste to rekli? Da li to tvrdite?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Meni nisu ništa dali. Mom bratu su jedva nešto dali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vašem bratu, onda, dakle, pacijentu koji je u bolnici. I kažete da albanskim pacijentima nije davano ništa drugo osim dve tanke kriške hleba. Da li to kažete, u bolnici u Prištini, u tom trenutku, je l' tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Možda su davali više onima među nama koji su imali više novca, čak iako nismo bili Srbi, ali meni nisu dali uopšte ništa.

SUDIJA KVN: Samo da razjasnimo, svedoče K-31, u to vreme ste se krili u bolnici i to bi mogao da bude razlog zašto niste uopšte dobijali hranu?

SVEDOK K-31: Bila sam u podrumu, a onda sam se popela gore da tražim brata i sa njim sam ostala. I onda su me videli da sam sa bratom i onda mi nisu dali ništa da jedem.

SUDIJA KVN: Hvala.

SVEDOK K-31: I često sam tražila hranu, ali mi nisu dali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Sad kažete da da su vas videli i da vam nisu dali ništa da jedete i da ste često tražili hranu, ali i dalje vam nisu dali ništa. I kratko nakon toga izjavljujete da ste se sve vreme krili kako vas niko ne bi video i ponovo silovao. Molim vas, zašto lažete?

SUDIJA MEJ: Ne. To nije pravična osnova za postavljanje pitanja. Da li ste nam rekli istinu ili ne?

SVEDOK K-31: Govorim istinu. Ne lažem, ali nisu me civili, doktori i ljudi u bolnici silovali. Silovali su me ljudi u uniformi i kad bi oni dolazili, ja sam se sakrivala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Niste li malopre rekli da ste se sve vreme krili ili u krevetu vašeg brata ili u toaletima ili ne znam ni ja više gde? Dakle, jeste li se krili ili ne?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Jedino sam se krila od ljudi u uniformi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, šta su ljudi u uniformama radili u sobama pacijenata u bolnicama? Šta su radili u sobama pacijenata uopšte, ljudi u uniformama?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ti uniformisani ljudi su se svakog dana redovno smenjivali i išli u patrole po svim bolničkim sobama i ispitivali nas odakle smo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Tvrdite li, onda, da su ovi vojnici u uniformi, malopre ste nam pokazali jednog sa šlemom, da su ovi vojnici u uniformi, pored doktora kojih u prištinskoj bolnici, kao što znate, ima i Srba i Albanaca i Muslimana i drugih, tako ispred medicinskog osoblja, sestara, bolničara, oni su vas uzeli za ruku i odveli vas u podrum kako bi vas silovali? Tvrdite li da se to dogodilo u prištinskoj bolnici?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ne. Nije se tako dogodilo. Mene nisu zgrabili doktori već ti ljudi u uniformi koji su me doveli iz... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... u Prištinu. Doktori me nikada nisu uznemiravali. S vremena na vreme su obilazili mog brata, ali mene su silovali mladići u uniformi u podrumu. I kad sam došla sebi, nisam znala šta se dogodilo. Doktori me nikad nisu uznemiravali, nikad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nikad nisam ni rekao da su vas doktori uznemiravali. Pitao sam vas da li tvrdite da su vas ovi ljudi u uniformi, pred očima doktora, sestara, ostalog osoblja i prepune bolnice, da su vas ovi ljudi odveli dole u podrum da vas siluju? Je li to ta vaša tvrdnja? Samo recite "da" ili "ne".

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ne. Oni su me uzeli i odveli u podrum. Doktori su bili gore u svojim ordinacijama, a oni su mene odveli u podrum. I ne znam gde su bili doktori. Za to vreme ih nisam videla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dozvolite mi samo da završim citat. Tužno je da druga strana pribegava takvim stvarima. Rekli ste da je vaš brat dobijao tanke kriške hleba. To smo utvrdili. Tvrdite da Albanci nisu dobijali drugu hranu osim tankih kriški hleba, dok su srpski pacijenti normalno hranjeni, to je vaša tvrdnja. A zatim kažete: "Nekad bi mi drugi pacijenti davali hranu, ali u drugim prilikama nisam imala drugog izbora nego da uzimam od drugih. Svi albanski pacijenti su bili na trećem spratu", a malo pre ste rekli na petom i četvrtom spratu, "a srpski pacijenti su bili na prvom i drugom spratu jer se osoblje plašilo NATO bombardovanja. Nisam mogla da napustim bolnicu, jer mi je rečeno da neću moći opet da se vratim u bolnicu." Pa ako na, znači, ako si na drugom spratu

tu, onda si zaštićen od bombardovanja, a ako si na trećem spratu onda ćeš da pogineš. Jesu li vam tako objasnili u bolnici? Kakvo je to pravilo? Ko vam je to objasnio?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Niko mi to nije rekao, sama sam videla da kad su neke ljude primali, dovodili su ih gore, a Srbe su držali dole ispod. A Albancima su rekli "Nemate šta da tražite dole, vi idete niz stepenice." I skoro nam uopšte nisu davali hleba, a meni nisu dali uopšte.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, tvrdite da u prištinskoj bolnici, u prištinskoj bolnici srpski i albanski pacijenti bili podeljeni po spratovima i da na spratu gde su bili Albanci nije bilo Srba i da na spratu gde su bili srpski pacijenti nije bilo Albanaca? Je l' to tvrdite? Recite samo "da" ili "ne".

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Govorim vam... Albanci su bili na višim spratovima, a Srbi na nižim spratovima. I doktori su to odlučili.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude...

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: Izvinite što vas prekidam. Radi se o postupanju. Isticao sam to i ranije. Ovo je isuviše agresivno unakrsno ispitivanje bez pozitivnog stava prema svedoku koji je, prema svim saznanjima, veoma ranjiv. Ja sam i ranije isticao našu brigu u vezi sa tim da li čoveku koji očigledno nema nimalo sažaljenja prema žrtvama, treba dozvoliti da na ovakav način ispituje svedoka. I opet ponavljam našu zabrinutost. Delimično znamo, drugi bolje znaju, koja šteta se nanosi i koja se ponekad sa namerom nanosi svedoku u ovakvoj poziciji ovom vrstom unakrsnog ispitivanja. Neukusno je i predlažem da ono bude pažljivo praćeno.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Gospodine Najš, moram da kažem da se ne slažem sa vama. Optuženi ima pravo da unakrsno ispituje. Ako on to radi kako ne treba, zaustavićemo ga. Sada, to, po vašem mišljenju, može da bude neukusno. Može i drugima da deluje neukusno činjenica da nije pomenuta nijedna reč kajanja, ali to nema nikakve veze. Što se tiče suđena, optuženi ima pravo, ukoliko ne pređe granicu i ukoliko ne optereti svedoka, da izloži svoj slučaj. Možda mislite da tu i nema mnogo čega, ali on ima pravo da ga izloži.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, neću više da trošim vaše vreme i moram da kažem da u potpunosti razumem te brige i osnovne principe koji vas vode. Takođe sam veoma svestan činjenice da su problemi ove vrste, kod ovakve vrste svedoka, skoro ušli u moju praksu u ovakvim slučajevima i, stoga, je to područje u koje svako od nas treba da ima ograničen pristup, zato kažem da treba tome pokloniti ogromnu pažnju. Hvala vam na vremenu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Moram reći da bih se ja u potpunosti složio sa gospodinom Najsom da iole verujem da svedok govori istinu. Međutim, ja sam ubeđen da svedok ne govori istinu. I u ovoj izjavi koju je dala nakon dve i po godine, dodala je neke potpune neistinitosti, kao što može da se vidi i iz drugih izjava...

SUDIJA MEJ: To je pitanje rasprave. Ono šta odavde proističe jeste da vi imate pravo da unakrsno ispituje, ali, sa druge strane, imajte na umu prirodu svedoka kog ispituje. Hteli vi to da prihvatite, ili ne, mnogi od njih su prošli kroz veoma traumatična iskustva i to bi trebalo da se odrazi na način na koji se prema njima postupa na ovom Sudu. To svakako stoji. Hajde da nastavimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mej, poštujuć činjenicu da su mnogi svedoci preživeli mnoge strašne stvari tokom rata, svakako, ali ja ne vidim kakve to veze ima sa optužbama upućenim protiv mene. Hajde sada da pogledamo poslednji pasus vaše izjave. Počeo sam od kraja, ali ću da se vratim na druga pitanja. Znači, napustili ste bolnicu. Bili ste tamo 12 ili 14

dana. To više nije ni bitno. Ono šta je bitno je to da je u bolnici u Prištini postojala segregacija Albanaca i Srba, što će reći da su Albanci bili diskriminirani. Tvrdite da Albanci tamo nisu dobijali hranu, da su Srbi dobijali hranu, i tako dalje, ovih nekoliko stvari. I da ste u ovoj praktično pretrpanoj bolnici u Prištini tokom rata bili silovani.

SUDIJA MEJ: Sada, između ostalih pravila koje znate, govori nisu ispitivanje. Koje je pitanje postavljate svedoku?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gde su vas odveli? Odveli su vas iz sobe Vašeg brata, je li tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ne, nisu me odveli iz sobe mog brata, već su me odveli odozdo. Ne razumem...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odakle? Odakle su vas odveli? Bili ste u istoj sobi sa vašim bratom. Koliko je još pacijentata bilo u sobi sa vašim bratom? Vaš brat nije bio jedini pacijent u sobi, je li tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Tamo gde je moj brat bio, bilo je, bilo je i drugih ljudi, još troje ljudi, ali ne znam da li gospodin Milošević priča o tome kad sam došla u bolnicu ili kad sam odlazila, jer kad su me odveli, ja nisam bila sa bratom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, kažete da ste proveli 14 dana u bolnici sa bratom, ili 12 dana.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Jeste, ali to je bilo prvog dana kad su nas odveli u dvorište. Odveli su mog brata gore, a mene su odveli dole u podrum. Ostala sam celu noć u podrumu i zatim sam otišla gore da tražim brata i otišla sam gore i našla sam ga gore. I ostala sam 12 ili 13 dana i kad smo izašli, otišli smo na autobusku stanicu i zajedno otišli kod moje tetke u... *(izbrisano po nalogu Pretnog veća)*...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Recite mi, jeste li našli brata nakon silovanja? Pre silovanja niste bili sa svojim bratom?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Došli smo zajedno u bolnicu, a zatim su nas razdvojili. Moj brat je poslat gore, a mene su odveli dole i silovana sam. I otišla sam da tražim brata i našla sam ga gore. Od tada sam se krila od ljudi u uniformi jer sam se plašila da će me opet silovati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kažete da ste se tada krili u bratovljevom krevetu ili u toaletima, je l' tako?

SUDIJA MEJ: Objasnila je da se krila od ljudi u uniformama. To je bilo njeno ranije objašnjenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hajde da pogledamo i ovaj poslednji pasus. Kažete: "Došla sam autobusom sa bratom u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Samo su Srbi bili u autobusu. Kada smo izašli iz autobusa otišli smo u pravcu gde moja tetka živi. Usput smo sretali samo Srbe. Na putu sam bratu vezala pertle." To znači da ste se sagnuli da to uradite, je l' tako? "U jednom trenutku smo bili okruženi sa 20 srpskih policajaca i nešto civila. Ne mogu da kažem broj. Pitali su me: 'Šta si stavila na zemlju.' Rekla sam: 'Ništa'. Jedan se izdvojio iz grupe i rekao mi da će, ako nađu išta, da ubiju i mene i brata. Onda je jedan civil došao i stavio ručnu bombu na zemlju dok je ostatak grupe otišao. Policajac koji je pričao samnom mi je rekao: 'Pogledaj šta si uradila. Stavila si ručnu bombu na zemlju.'" Da li ste stavili ručnu bombu na zemlju ili ne?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ne. Na putu dok smo išli kod moje tetke vezivala sam bratu pertle i oni su prišli i pitali "Šta radiš?", a ja sam rekla, "Vezujem bratu pertle". Onda je civil stavio bombu pored moje noge i ja sam rekla da nisam to ja stavila na zemlju, već da su je oni stavili. To sam rekla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. U redu. I onda ste rekli sledeće, "Čovek... 'Pogledaj šta si uradila, stavila si ručnu bombu na zemlju.' Rekla sam: 'On je stavio', pokazujući na civila

i onda je policajac rekao na albanskom: 'Odvedi svog brata kući.' Čovek koji je stavio bombu na zemlju, pratio nas je do tetkine kuće." Znači, ništa vam se nije desilo, je l' tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ne. Ništa nam se nije desilo jer nismo uzeli bombu. Samo su nas pratili. I kad smo stigli do tetkine kuće, ušli smo, a oni su nas sve vreme pratili.

prevodioci: Prevodioci mole svedoka da govori malo sporije.

SUDIJA MEJ: Svedoče K-31, prevodioci vas mole da govorite malo sporije, ako možete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Objasnili ste da ste s vremena na vreme morali da se sklanjate iz kuće i idete na bezbedniju lokaciju kad je, kako ste to vi rekli, počela ofanziva u januaru 1999. godine. U to vreme su bile borbe između OVK i policije i vojske, je l' tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da, ali u to vreme nije bilo OVK u blizini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moraću da nađem tu vašu stranicu. U redu. Da ne gubimo više vremena. Ne mogu... Dobro. Otišli ste u planinu. Ko vam je to predložio? Ko vam je predložio da idete u planinu? Kako ste odlučili da idete u planinu?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Nismo odlučili da idemo u planinu, mi živimo u planinama. Opština u kojoj ja živim je vrlo brdovita.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U to vreme niste videli bilo kakve Srbe, je l' tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Tog dana ujutru? Na šta mislite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "U... (izbrisano po nalogu Pretresnog veća)... ujutru dana... (izbrisano po nalogu Pretresnog veća)... maja, moju majku je probudila pucnjava u blizini." Dakle, to je... (izbrisano po nalogu Pretresnog veća)... maja.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: To se desilo rano ujutru... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... maja. Majka je čula pucnjavu i probudila se, pa je i nas probudila. Otišli smo napolje i pridružili se konvoju i mi smo... Otišli smo. Ali, moji stariji srodnici nisu mogli da hodaju, pa su došli do nas... Izvinjavam se. Srpske snage su nastavile da nam se približavaju i to se desilo. U tom trenutku, u... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... ubili su mog rođaka. Videli smo ga i zamolio nas je da mu pomognemo, ali se nismo usudili da mu priđemo i pružimo pomoć.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sačekajte malo, molim vas, Da vas pitam još jedno pitanje. Pitao sam vas da li ste tog jutra, kada ste bežali u planine videli ijednog Srbina. Dakle, čitam stranu 6. Na prvoj strani vaše izjave se kaže: "Ujutru... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... moja majka se probudila jer je čula pucnjavu u blizini. Moja majka je probudila sve članove porodice i pošto smo se obukli, odlučili smo da odemo u obližnju planinu." I tako dalje i tako dalje. "Napustili smo kuću, mogli smo da čujemo pucnjavu i granatiranje iz pravca glavnog puta Priština – Skoplje. Dok smo bežali u planinu, nismo mogli da vidimo nijednog Srbina za koje smo znali da su u blizini sela." Sad, pitam vas da li ste videli ijednog Srbina.? Jeste ili niste?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Samo smo videli... Kako da objasnim ovo? Videli smo samo dim iz zapaljenih kuća i čuli smo glasove ljudi koji su vikali. Nisam lično videla Srbe jer nam nisu prišli dovoljno blizu. Ali, kasnije sam ih videla. Videla sam ih na 15 metara od mene, pričali su na svom jeziku i vređali nas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Dakle, da li ste ili niste videli Srbe kada ste bežali u planinu?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Nismo išli u pravcu planina, već se to mesto zove... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... planine. I videli smo ih, ali oni... U tom trenutku, oni nisu videli nas.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo da prekinemo zasedanje zbog pauze. Svedoče K-31, možete li da zapamtite da tokom pauze ni sa kim ne

razgovarate o vašem iskazu dok se ne završi, a to uključuje i članove Tužilaštva. Možete li, molim vas, da se vratite za 20 minuta?

(pauza)

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, imate još deset minuta sa ovim svedokom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Izgubio sam dosta vremena jer nisam znao za drugu izjavu i, kao što ste mogli da vidite, morao sam da razjasnim tu drugu izjavu, gospodine Mej. Dakle, imam još nekoliko veoma bitnih pitanja za ovog svedoka. Proverio sam...

SUDIJA MEJ: Dobro. Daćemo vam dodatnih deset minuta. Dakle, imate dvadeset minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu li samo nešto da vam kažem? Čuo sam tokom pauze da se nije čuo ton sa ove sednice, nije bilo slike, niti bilo čega drugog. Prema vašim pravilima, kako to da je ovde reč o super zaštićenom svedoku, bez zvuka, slike, prerađene ili bilo kakve druge, prerađenog glasa ili bilo čega drugog?

SUDIJA MEJ: Ovo je privatna sednica, što znači baš to, zatvorena sednica, potpuno zatvorena sednica. Nema tona, nema slike, nema ničega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nastaviću sa svojim pitanjima. Oni koji su imali papire, otišli su u inostranstvo, a oni koji nisu, otišli su u planine, je li to istina? Tako ste objasnili, zar ne?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da, tako sam objasnila, ali sam ranije rekla da se to mesto zove... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Nije stvarno planina, već se mesto zove... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Sada, opisali ste ubistvo vašeg komšije... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Niste videli ko ga je ubio, zar ne?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da, videla sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Dok smo bili u planinama, jedan od mojih komšija... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... otišao je iz grupe da vidi da li je put čist. Kad je otišao nekih 50 metara napred, čula sam pucanj i videla sam da je pogođen metkom. Po mom mišljenju, metak je ispaljen iz daljine od oko 200 metara.... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... je pao na zemlju" i tako dalje. Znači, niste videli ko je zapravo pucao, je l' tako?"

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Nije bila samo jedna osoba, bila je to čitava grupa ljudi, Srba. Nisam ih sve videla . Jednog od njih jesam videla. Videla sam... Imao je ranu od metka na vratu. Ali bila je grupa ljudi 10 metara dalje i videli smo da nišane automatskim puškama, a zatim smo čuli pucnjavu. I videli smo odakle pucnji dolaze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, kažete da je pucnjava dolazila sa daljine od, otprilike, 200 metara. To ste rekli. Ne 15, već 200 metara. I grupa ljudi koja je stajala 200 metara od vas bili su srpski vojnici. Je li to tačno?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Kasnije smo bili na 200 metara od vojnika, ali tad smo bili 50 metara od njih. I oni su pucali. Nije bio samo jedan, bila je čitava grupa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Da, ali rekli ste da je pucnjava, po vašem mišljenju, dolazila sa 200 metara daljine.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da, mislim da je bilo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Nastavljate sa objašnjenjem da vam je brat bio pogođen. Međutim, niste videli ko je pucao na vašeg brata, zar ne?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: U... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... popodne, bila sam sa ocem malo dalje da vidimo šta se

dešava i videli smo ih naoružane da dolaze prema nama. Rekla sam ocu i bratu: "Bežite jer će vas uhvatiti kad dođu". I oni su otišli 10-15 metara dalje, jedan u jednom pravcu, a drugi u drugom pravcu. I onda je... Onda je pogođen. Videla sam jer je tamo bila neka vrsta ograde.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Da li je istina da je upravo na tom mestu, tačno u to vreme bila borba između OVK i vojske?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Mislim da to nije istina. Videla sam Srbe tamo. Nisam nikog drugog videla. Došli su i zapalili su kuće, ubijali su i pljačkali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorim o onome šta ste vi rekli da se desilo u šumi. To znači da je u to vreme bila bitka, je l' tako? Da ili ne?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Bila je ofanziva. Napadali su nas i bili smo opkoljeni. Zarobljavali su sve i počeli su da ubijaju. To se desilo. Nije bilo ničeg drugog.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A je li tačno da vam je zapravo vojska pomogla? Vojnici?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Koja vojska? Ko nam je pomogao? Niko nam nije pomogao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pročitaću na strani 4 vaše izjave, pasus u sredini. Tu kažete sledeće: "Kad sam shvatila u kakvoj se situaciji moj brat i sestra nalaze, zatražila sam pomoć srpskih vojnika, ali oni nisu odgovorili na moj zahtev. Rekli su mi da mi ne mogu pomoći jer bi teroristi mogli da ih ubiju." To ste tvrdili. To znači da je u tačno to vreme bila pucnjava i da oni nisu bili u mogućnosti da vam pomognu jer su se plašili vatre koja je dolazila sa suprotne strane, je li tako? Jeste li to rekli? Je li tako ili nije?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Oni su tako rekli. Ali, oni nisu ubijali teroriste, ubijali su nas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Dozvolite da pročitam pasus do kraja: "Nakon toga, otišla sam do vojnika srednjih godina, uhvatila ga za ruku i odvela do mesta gde su moji brat i sestra ležali. Ovaj je vojnik govorio albanski. Nakon što sam ga odvela do brata, zvao je radiom drugu grupu koja je došla nakon 10 minuta i pružila mom bratu prvu pomoć. Takođe su me savetovali da brata odvedem u školu u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... drugoj grupi koja će onda mog brata da prebaci u Prištinu na lečenje." To ste rekli. Znači, u početku su vam rekli da nisu u mogućnosti da vam pomognu jer bi bili izloženi vatri i teroristi bi mogli da ih ubiju. Zatim ste zgrabili za ruku vojnika i on je došao i nekoga zvao preko radio stanice, obezbedio prvu pomoć za vašeg brata, poslao brata u školu u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... i onda vas odveo u bolnicu transporterom. Da li iz ovoga šta ste vi rekli znači oboje: i da je bila bitka i da su vam vojnici pomogli ili ne znači to? Samo recite da ili ne?

SUDIJA MEJ: Ne može da odgovori samo sa da ili ne.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ne, nije tako kako vi kažete. Oni su ubijali ljude. Kako su mogli da pomognu ljudima koje su ubijali? Nije bilo terorista u okolini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja ništa tvrdim. Ja ništa ne tvrdim, gospođo K-31. Sve šta sam uradio je da sam citirao vašu ličnu izjavu i ovo šta vas pitam proizilazi iz vaše izjave. Ovo su sve stvari koje ste vi rekli, ne ja.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ne žalim zbog onoga šta sam rekla. Tako je i bilo. Zvali su radio vezom da nam pomognu, ali nije bilo... Videla sam šta se dešavalo. Videla sam tačno šta se dešavalo. Činite me nervoznom, pokušavate mene da okrivite za nešto, ne prihvatam to šta pokušavate da uradite.

SUDIJA MEJ: Samo malo. Samo malo, svedoče K-31. Nema potrebe da se tako osećate. Optuženi vam postavlja pitanje koja proističu iz vaše izjave u kojoj jeste rekli da je vojnik koji je pričao albanski

radiom pozvao pomoć i da je neko došao i pružio prvu pomoć vašem bratu. Je li tako? Je l' se tako dogodilo?

SVEDOK K-31: Da, istina je. Dali su prvu pomoć mom bratu. Vojnik je dao prvu pomoć mom bratu. I u isto vreme je grupa vojnika ubila moju sestru i još nekoliko ljudi, četiri ili pet drugih ljudi. I bili smo začuđeni da je mom bratu pružena prva pomoć dok su na drugoj strani ubijali druge ljude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije li vam očigledno da su na vašu grupu pucali, a da su srpski vojnici bili sa vama u toj grupi? Dakle, pucnjava nije, u stvari, dolazila od strane grupe Srba, dolazila je od OVK protiv koje su se Srbi borili.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: To nije istina. Tamo gde smo mi bili, u tom mestu, u tom selu, nije bilo OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako onda objašnjavate činjenicu da u prvom delu pasusa koji sam citirao, kada ste pitali da vam pomognu, a oni rekli da ne mogu jer se plaše da bi ih teroristi mogli ubiti, kao što ni vi niste pomogli svom komšiji jer ste se plašili da vas metak ne pogodi, i na isti način oni nisu bili u mogućnosti da pomognu vašem bratu u tom trenutku jer su se plašili da ne budu pogođeni metkom, dok niste rešili situaciju uz pomoć jednog vojnika, da tako kažem. Je li tako ili nije?

SUDIJA MEJ: To nije pitanje. To nije pitanje. Nema potrebe da se na to odgovara. To je komentar i ništa više.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je tačno da je vaš komšija, ne moram opet da tražim njegovo ime, bio pogođen iz daljine, po vašem mišljenju od 200 metara? Ja li tako? I vojnici koji su bili sa vama i koji su pomogli vašem bratu su bili sa vama na tom istom mestu. Nisu mogli da mu pomognu iz daleka. Morali su da ga neguju i da mu stave zavoj na rane na licu mesta, zajedno sa vama, svedoče K-31, je li tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Nije tačno, jer smo mi sa tog mesta prešli na drugo. Nije to isto mesto gde smo bili sa... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Plašili smo se da ostanemo tu, pa smo otišli malo dalje, 50, 60 metara dalje. I kad smo otišli tamo, oni zaista jesu pružili prvu pomoć mom bratu, to je istina, ali mi smo se plašili... Oni su rekli da se plaše OVK, a ja sam rekla: "Nema ovde OVK. Pomozite mom bratu. Tamo... Niko vam ovde neće ništa učiniti. Niko Vas neće ubiti", jer sam bila sigurna da tamo nema OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni, izgleda, nisu isto mislili, ali hajde da nastavimo sa pitanjima.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I posle toga su vas, ipak, odveli u bolnicu, je li tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Poslali su nas u školu u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... i onda na most, i onda u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... i onda u bolnicu. Bio je to dug put. Sve vreme su nas tukli. Imala sam... Ruke su mi bile vezane tokom čitavog puta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo mi ne deluje tako moguće jer nigde u vašoj izjavi niste rekli da su vas tukli. Samo ste rekli da su hteli da vas bace u reku. Sad govorite da su vas tokom celog puta tukli, vas i vašeg brata kojem su pružili pomoć, da li to govorite, na putu za bolnicu?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Dole do mosta me nisu tukli. Ali otkako su pokušali da me bace u reku, pa sve do bolnice, su me tukli. Vukli su me za kosu. Sve.... Bili su veoma grubi prema meni, sve do bolnice u Prištini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sve se to dešavalo u ovom oklopnom transporteru kojim su vas i vašeg brata prevozili do bolnice?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Od škole u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... do... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... bili smo u oklopnom transporteru, ali od... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... do bolnice u Prištini je bilo drugo vozilo. Bila su dva vozila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, u kom vozilu su vas tukli? Recite mi to, molim vas. Ne razumem.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Tukli su me u vozilu u kojem je bilo prostora da me biju, dok je drugo vozilo bilo previše skućeno, bilo je preusko i nije bilo mesta da se bilo ko tuče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači u drugom vozilu kojim su vas prevozili od... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... do bolnice, tu su vas tukli?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je bio u tom vozilu? Je li to bio kombi? Je li bio mali auto? Je li bio autobus? Koji je bio tip vozila?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Bilo je nešto kao kombi, ali je bilo malo prostora. Bio je poput kombija, ali nije bilo puno mesta u njemu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je bio unutra sa vama?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Jedan je došao iz... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... a drugi su ušli kasnije, rezervisti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ko vas je onda tukao?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Osoba koja je pokušala da me sa mosta baci u reku i koja mi je vezala ruke. Ta osoba i ostali koji su bili sa njim

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bio je to isti čovek, zar ne? Ali, rekli ste da ste do mosta došli transporterom i da su vas na mostu izveli iz transportera. A sad govorite da su vas tukli u vozilu koje

vas je vozilo od... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... do Prištine. Kako je mogao taj isti čovek koji je bio u transporteru da bude i u drugom vozilu koje je išlo do Prištine iz... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... Odgovorite, molim vas.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Odgovoriću vam. Osoba koja je pokušala da me baci sa mosta imala je dugu bradu i stalno je pravio grimanse, ali je bilo veoma, veoma... Bili smo veoma blizu. Imao je automatsko oružje. I kada smo ušli u veće vozilo, bilo je tri osobe. Pokušali su noževima da mi strgnu odeću, ali je taj jedan sa bradom sedeo pored mene sve vreme. Ja sam sve vreme plakala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, pokušali su da vam strgnu odeću u vozilu u kojem ste se vozili od... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... do bolnice u Prištini zajedno sa bratom koji je bio ranjen: je li to govorite?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da. Da, tako je bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači vi ste bili u vozilu, vaš ranjeni brat je bio u vozilu i ova trojica ljudi. Jesu li oni bili policajci, vojnici? Šta su bili? Bili su vojnici, je li tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ja sam bila prestravljena, ali sam videla policijske i vojne uniforme i bili su naoružani. Bili su potpuno naoružani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Jesam li vas dobro razumeo da ste rekli da je taj čovek sa bradom bio i u transporteru sa vama, a i u ovom drugom vozilu koje vas je vozilo od... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... do Prištine? Je li tako?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da. Do Prištine. I prvi koji me silovao u bolnici i on je bio tu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to je taj sa bradom, je li?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Da. Tokom ofanzive u kojoj su ubili mog oca, nosio je maramu na glavi, ali je zatim skinuo... I na njoj je pisalo "masakr", ali ju je kasnije skinuo.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ovo je vaše poslednje pita-

nje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sam dobro razumeo, čovek koji je bio u transporteru sa grupom iz transportera i koji vas je odveo na most i hteo da vas baci sa mosta i koji vas je doveo u školu u... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... u transporteru, je izašao iz transportera, ušao u drugo vozilo sa vama, tukao vas tokom puta i kad su vas sa bratom doveli u bolnicu, taj isti čovek vas je silovao? Da li to kažete?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Bio je sa mnom sve vreme, tik iz amene, ne od mesta sa transporterom. Otišli smo u školu u roku od pola sata, tih prvih pola sata i tamo nije bilo problema. Nismo znali šta se događa.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Vladimirov. Da li imate neko pitanje?

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV – PITANJE: Samo jednu stvar, časni Sude. Svedoče, da li govorite srpski?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ne, ne govorim... Malo, vrlo malo.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV – PITANJE: Možete li da čitate srpska slova, ćirilična slova?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Ne baš... Malo.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Hvala. To bi bilo sve.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANOV

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Biću kratka, časni Sude. Imam samo dve ili tri stvari. Svedoče, da li vam treba vode?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Hvala.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Svedoče, čuli ste da optuženi govori da sve šta ste izneli u drugoj izjavi o tome kako silovanje koje je počinjeno nad vama nije istina. Dakle, čuli ste da optuženi

kaže da ste sve izmislili. Kakva je vaša reakcija na tu tvrdnju da ste to sve izmislili? Možete li sudijama to da kažete?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: To je istina. Da, ja jesam to iskusila. I možete da mi ne... Ljudi ne moraju da mi veruju, ali ja sam bila devica. Nikada nisam imala odnose sa drugima. I sada se strašno plašim ljudi sa bradom. Možete da mi verujete ili da mi ne verujete, to je ono kroz šta sam ja prošla. I da nije istina to šta vam govorim, ne bih se ni trudila da dođem ovde da vam govorim bilo šta drugo osim istine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala vam, svedoče.

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Zaista, insistiram. To je istina.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala vam. Svedoče, trebalo vam je skoro tri godine da svojoj majci kažete i da date izjavu o silovanju. Tokom tog vremena, niste nikome rekli. Zašto? Zašto je tako teško devojci kao što ste vi da ispriča šta joj se desilo, posebno na Kosovu?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Na Kosovu je strašno da se priča o takvim stvarima. Vi... Nije... O albanskim ženama se ne brine dobro ako su... Moraju da pate u tišini. Ja sam... Bila sam uplašena da, ukoliko bi ljudi saznali da sam bila silovana, da nikad niko ne bi hteo da me oženi niti da poželi da me oženi i zato to nisam pominjala. Kad su me prvi put pitali, tamo su bili lokalni prevodioci i ispričala sam im o tome i oni su mi rekli da se ne brinem, ali bilo je i dece okolo i ljudi su bili zabrinuti zbog mene i nisam znala tačno šta da radim.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Je l' ljudi ne razumeju i ne pomažu?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Pa, možda ima nekih ljudi koji pomognu, ali teško je reći. Ne može se nikad znati.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Svedoče, da li vidite ijedan razlog zbog kog biste lagali, izmislili nešto poput ovog, imajući u vidu ovo šta ste nam upravo rekli?

SVEDOK K-31 – ODGOVOR: Nemam razloga da lažem. Zašto bih poževela da lažem? Proživela sam ove stvari i želim da ih ispričam onako kako su se dogodile.

TUŽILAC ROMANO: Hvala. Časni Sude, imajući u vidu opaske koje je gospodin Milošević izneo o procesu na privatnoj sednici, ja molim Pretresno veće da potseti gospodina Miloševića o proceduri koja se odnosi na privatne sednice, a u vezi sa komuniciranjem van suda.

SUDIJA MEJ: On zna kakva su pravila. Rekao je da će da ih poštuje.

TUŽILAC ROMANO: Ne, rekla sam...

SUDIJA MEJ: Da ne bi trebalo da bude otkrivanja.

TUŽILAC ROMANO: Upravo tako. Rekla sam to jer mi se čini da nije razumeo šta se dešava, zašto nije bilo ni slike ni zvuka, ni bilo čega drugog. Ovo nije prvi put da se održava zatvoreno zasedanje.

SUDIJA MEJ: Sada zna.

TUŽILAC ROMANO: To je sve, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Svedoče K-31, hvala što ste došli na Tribunal da date svoje svedočenje. Sada ste slobodni i možete da idete.

SVEDOK K-31: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li biste bili ljubazni, gospodine Mej, da mi objasnite to šta je gospođa Romano malopre rekla kako ovo nije prvo zatvoreno zasedanje i to je istina, ali prvi put smo zatvoreno zasedanje imali, ako se dobro sećam... Ovo je prvi put da imamo zatvoreno zasedanje sa svedokom. Do sad su oni imali prerađen glas i sliku, ali nismo imali zatvoreno zasedanje sa sve-

docima. Ne razumem zašto je neophodno za ovog svedoka da zasedanje bude potpuno zatvoreno?

SUDIJA ROBINSON: Nije tako, gospodine Miloševiću, jer smo imali i druge žene svedoke u istoj situaciji kao i ovaj svedok, na zatvorenom zasedanju.

SUDIJA KVON: K-15, K-14, K-20, K-16, svi ti svedoci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja u potpunosti... Da li to znači da se i ovi transkripti ne objavljuju? Zapisnik sa sednice se isto ne objavljuje?

SUDIJA MEJ: Tako je. Nisu javni. Zatvoreni su. I u ovom slučaju znate zašto su zatvoreni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, naredni svedok je K-24 i on je takođe na zatvorenom zasedanju.

SUDIJA MEJ: Da. Neka svedok položi zakletvu.

SVEDOK K-24: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Časni Sude, mogu li da pokažem ovaj dokument svedoku? Radi se o dokumentu koji ima jednu stranu i sadrži ime i datum rođenja svedoka. Svedoče, možete li, molim Vas, da pogledate papir koji se nalazi ispred Vas i da kažete sa "da" ili "ne" da li su ime i datum rođenja vaši?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Jesu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li vidite broj na papiru, "K-24"?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da, vidim.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kroz čitav postupak ćemo da vam se obraćamo sa K-24. Da li razumete?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da, razumem.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Svedoče, dali ste izjavu Tužilaštvu 22. novembra 1999. godine. Je li tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I bili ste prisutni na sastanku 15. jula 2002. godine na kom ste pregledali vašu izjavu pred službenikom iz Sekretarijata i članovima Tužilaštva i potvrdili ste da je vaša izjava tačna i istinita, je li tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: I tom ste prilikom dodali nešto u izjavi, ispravili neke manje nedostatke, a takođe su vam pokazane i fotografije, a vi ste svaku fotografiju posebno objasnili, je li tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC ROMANO: Molim da se izjave svedoka uvedu u dokazni spis.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 269 i 269A, za redigovanu verziju.

TUŽILAC ROMANO: Svedok je... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... kosovska Albanka čija se izjava odnosi na period proleća 1999. godine kada je živela u kući svojih roditelja u opštini... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... selu u kom su živeli isključivo kosovski Albanci... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Jedno jutro, rano ujutru, krajem marta ili početkom aprila, vojnici VJ su došli i opkolili selo. Iz bezbednosnih razloga, svedok i još neke

žene i deca, ukupno njih 22, se sakrilo u kući na brdu iznad sela. Muškarci, uključujući i njenog oca i brata, su pobjegli u planine. Narednog jutra, vojnici su došli u kuću u kojoj su žene i deca našli utočište. Žene i deca su pretreseni, opljačkani, a lične karte su im oduzete. Zatim im je naredeno da hodaju do... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Pratile su ih naoružani vojnici VJ. Međutim, pre nego što su stigli u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... presreo ih je vojni kamion VJ i vojnici iz kamiona im je naredio da se vrate u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Žene i deca su držani u kući u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... tri dana. Za ovo vreme, opet ih je pretresla i opljačkala žena koja je pričala srpski jezik i zvala se Mirdita (Mirdita), a koja je pomagala vojnicima. Ženi i deci iz... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... je zatim naredeno da pešače do džamije u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Svedoci su čuli razne razloge zbog kojih treba da idu u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Jedan je vojnici rekao da je to zato da ih zaštite od NATO bombardovanja. Mirdita je rekla: "Traže da jedna grupa vas bude tamo", ali nije dala nikakva bliža objašnjenja. Kad su stigli u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... vojnici su uputili žene i decu u kuću blizu džamije gde su ih držali u štali. Vojnici VJ koji su ih pratili su ih zatim predali vojnicima koji su imali oznake tigra na rukama.

prevodioci: Molimo da gospođa Romano čita malo sporije. Hvala.

TUŽILAC ROMANO: Izvinjavam se, usporiću. Žene su bile opljačkane i prečeno im je da će ih odvoditi u grupama na proveru. Svedokinji su tetka i sestra rekle kako su ih terali da se skinu gole, a vojnici bi pipali njihove grudi i vaginu. Takođe je svedočila da je... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... da su vojnici i nju naterali da se skine gola i da su i njoj dirali grudi i vaginu. U dve različite prilike vojnici su joj skinuli donji veš i svedokinja je mislila da su hteli da je siluju. U prvom slučaju vojnici su pretili da će joj odseći... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... ali je nisu silovali. Svedok opisuje fizičko i psihičko stanje žena koje su bile "proveravane" kao i njihove

komentare. Svedok veruje da su neke druge žene i devojke bile silovane. Vojnik je izdvojio pet mlađih i tri starije žene iz grupe. Jedan od vojnika je komentarisao na albanskom jeziku, sugerišući da će ove žene da umru. Svedokinja veruje da su starije žene odmah ubili pošto je čula tri pucnja koja su došla spolja. Pet mlađih žena od kojih je jedna bila sestra svedokinje se nikada nisu vratile. Kasnije je svedokinja otkrila da su svih osam žena kasnije nađene mrtve... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... blizu štale gde su ih sve držali... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... U dodatku koji je sačinila svedokinja postoje fotografije bunara i mesta gde je svedokinja držana i ona je opisala i identifikovala sve žrtve. Ja neću da prikazem ove fotografije, ukoliko sudije tako žele.

SUDIJA MEJ: Ne, ali mislim da bi formalno trebalo da budu prikazane.

TUŽILAC ROMANO: Da, one su deo dodatka. Ako želite odvojeno da ih prikazemo...

SUDIJA MEJ: Da, dajte da ih formalno prikazemo. Sudu će trebati neke kopije. Može i da im se dodeli broj dokaznog predmeta.

sekretar: Dokazni predmet broj 269B, pod pečatom.

TUŽILAC ROMANO: Postoje kopije, iako su crno-bele i priložene su uz izjavu.

SUDIJA KVON: Da li su one takođe deo... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... dosijea?

TUŽILAC ROMANO: Ne, nisu... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... dosije sadrži samo izveštaj forenzičara.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Sudu može da bude od pomoći da zna da je deo... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... dosijea, tabular 7.

TUŽILAC ROMANO: Ne, žao mi je. Tabular je izbrisan.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Tabular 8

TUŽILAC ROMANO: Takođe, mislim da je uklonjen. Kada su dosije otkriveni prijateljima suda i optuženom, slike su bile sadržane, ali smo ih naknadno, na osnovu predloga, uklonili.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Da.

TUŽILAC ROMANO: I sad ih formalno predstavljamo svedoku.

SUDIJA MEJ: Ispravna stvar je da ih sada prikažemo i da ih prikažemo odvojeno. Gospodine Miloševiću, da li imate pitanja za ovog svedoka?

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam, gospodine Mej. Recite mi, molim Vas... Kao prvo, nisam razumeo iz izjave... Kažete da ste bili u kući vaših roditelja u selu... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Koja je to opština?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Selo je u opštini... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Kažete da ste selo napustili nakon što je počelo bombardovanje i ne znate kog dana ili datuma je bombardovanje počelo i kad ste otišli?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Ne. Ne znam datum.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako razumem, selo ste napustili jer ste mislili da ste sigurniji ako napustite selo. Je li tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Napustili smo i otišli u brda, a napustili smo kuću kako bi našli utočište gore... Dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Ne znate vreme i ne znate... Kažete da je to bilo pošto je NATO počeo bombardovanje 1999. godine. Posle koliko vremena, možete li otprilike da nam kažete?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Ne. Ne znam koliko vremena nakon što je bombardovanje počelo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Došli ste u kuću vašeg rođaka i on je isto veče otišao u planine, je li tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Nisam razumela pitanje. Možete li da ga ponovite, molim?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste otišli u planine, kad ste napustili selo, gde ste otišli? Otišli ste u kuću vašeg rođaka, ako sam dobro shvatio?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Tako je. Napustili smo svoju porodičnu kuću i otišli kod rođaka da nađemo utočište, iz bezbednosnih razloga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gde je taj vaš rođak živio?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Iznad naše kuće, oko jedan kilometar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. To znači da ste se preselili u komšiluk. Uselili ste se u susednu kuću, je li tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da. Kuća je u istom selu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I zašto ste smatrali da ste sigurniji u susednoj kući nego u svojoj, iako je ona relativno blizu?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Zato što smo bili okrenuti Vojsci Jugoslavije. Kako bismo ih izbegli, otišli smo na brdo i sklonili se na određenu udaljenost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je sa članovima vaše porodice, vašim mužem i ostalima? Da li su oni bili članovi OVK?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Ne. Moj otac koji je bio tamo sa mojom braćom, oni su bili civili i otišli su i sakrili se u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani 3 srpske verzije, u prvom redu vaše izjave, rekli ste: "Moj otac i moja braća su otišli u planine da se kriju... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... je li tako? Tamo su bile snage OVK. Da li sad govorite nešto drugo ili se vezujete tekstom vaše izjave.

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Moj muž se nije borio. On je samo bio na listi OVK dobrovoljaca. On nije imao ni uniformu ni oružje. On je bio civil.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo K-24, ja nisam izneo svoju tvrdnju. Citirao sam vašu izjavu. Rečenica je vrlo kratka i glasi: "... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... To je to od početka do kraja. Pa je li to nesporno ili ne?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Ja jedino mogu da kažem da je moj muž bio na OVK listi dobrovoljaca, ali nije imao uniformu i oružje. Ja ne znam šta drugo da kažem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani 8 vaše izjave, vezano za opis vaše prijateljice, osobe, ne znam kako da je zovem, Mirdita, ona je, takođe, bila u OVK. Tako piše u predzadnjem pasusu... Pasus pre predzadnjeg: "Srela sam svog muža dva meseca posle potpisivanja mirovnog sporazuma. Borio se u OVK šest meseci u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*..." I dalje vam kaže kako je sreo Mirditu u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... pre onoga što se desilo u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... uniformi, da je sarađivala sa vojskom" i tako dalje i tako dalje. Znači, na dva mesta u izjavi ste rekli da vam je muž bio sa OVK, u OVK. Tražim od vas da budete sad potpuno precizni: da li ste prešli iz svoje kuće u susednu kuću zato što ste se plašili da će policija koja je znala da vam je muž član OVK, doći na vrata da ga traže?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Ne. Nismo iz tog razloga pobjegli. Otišli smo kako bi sebe zaštitili. Imali smo decu... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... Jednostavno smo morali da napustimo tu kuću i odemo u drugu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Kad ste bili sa vojskom, opisali ste to u svojoj izjavi, kažete da su bili korektni u ophođenju prema vama. I kažete: "Tri dana su stvari bile u potpunom redu." To je početak strane 4 u srpskoj verziji. "Donosili su nam hranu, vojnici su donosili mleko, sir i šta god su mogli da nađu. Donosili su nam čaj i šećer i tamo je bila peć koju smo mogli da koristimo za grejanje, međutim, nismo mogli da je koristimo da pečemo hleb. Morali smo da se penjemo uz stepenice. Vojnici Vojske Jugoslavije su nam to dozvoljavali, ali ne svaki put kad smo pitale" i tako dalje. Dakle, da li su u svakom pogledu bili korektni prema Vama?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Ne. Bio je to samo jedan dan kad su nas odveli u tu kuću. Dali su nam jelo i piće i više ih nisam videla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Izvinjavam se. Dozvolite samo da se prisetim broja, da, gospođo K-24, malopre sam citirao vašu izjavu u kojoj ste rekli: "Tri dana je sve bilo u potpunom redu" i zatim govorite ostalo... I onda kažete da su vam rekli da idete u... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... ali su vam to rekli kako biste se sklonili u džamiju, zato što bi NATO mogao da bombarduje i mogli biste da poginete, je li tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da. U... Tri dana smo bili zajedno sa njima u... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. A posle toga ste otišli. Jeste li otišli da se sakrijete u džamiju kad su vam rekli da se sakrijete u džamiju? Da li mislite da su vam želeli dobro, da su šeleli da vas zaštite jer su pretpostavljali da NATO ne bi bombardovao džamiju?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Ne, ne mislim da su nam želeli dobro. Jedino smo mislili da nas nešto gore čeka. I tako se i desilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali ja razumem da vaša izjava kaže da su ti vojnici, ti ljudi sa kojima ste bili nekoliko dana za koje vreme su vam pomagali i poslali vas da tražite sklonište u džamiji, ja sam razumeo da ste vi ovde napisali da su vas oni pazili. Pokušali su da vam pomognu. Pokušali su da vas zaštite od bombardovanja i tako dalje. Pa, ko vam je naneo zlo, oni ili neko drugi?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Vojnici su rekli da će da nas odvedu u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... džamiju da nas zaštite, ali nas nisu tamo odveli. Odveli su nas i ostavili u ruke zločincima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete li, molim vas, ovo da mi razjasnite: Kako sam ja razumeo vašu izjavu, vojnici su vas odveli u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... zbog vaše lične bezbednosti i sigurnosti i da ste potom ostali u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Kako mislite ostavili su vas u rukama zločinaca? Niste bili uhapšeni da biste bili predati nekome. Ostali ste u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... je li tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Tri vojnika koja su nas odvela u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... ostavila su nas u dvorištu. Jedan od njih je otišao i zvao zločince.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Otišao je da zove zločince vojnik koji vas je doveo?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li ti zločinci nekakvi lopovi, banditi? Kako su izgledali?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Maltretirali su nas. Vređali su nas. Psovali su nas. I onda su utopili moju sestru i sverkvu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Na osnovu čega ste zaključili, čak i da se pojavio neki zločinac, da ih je taj vojnik pozvao, jedan od tih koji su bili sa vama ranije? Na osnovu čega ste zaključili da ih je on zvao?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Videla sam. Videla sam da nas ostavljaju i onda su se vratili sa ovim zločincima, zajedno sa njima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li je taj vojnik otišao, ili bolje, da li su ta tri vojnika koja su vas pratila do... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... otišla? Da li su se vratili u svoju jedinicu ili su i oni ostali sa tim zločincima?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Vratili su se u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Ostavili su nas zajedno sa zločincima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To zapravo znači da oni nisu bili zločinci nego su bili povezani sa zločincima. Da li je to, otprilike, najpravičnije rečeno?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Ne znam kako to da objasnim u ovom trenutku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada kažete da su se neki muškarci loše ponašali prema ženama koje su bile sa vama, imate u vidu te zločince, zar ne? Na njih mislite?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da, zločinci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I koliko ja vidim u vašoj izjavi, niste videli da su ijednu osobu silovali, je li tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Lično su mene vređali i napadali. Nisam videla druge.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Ali vidite na strani 7 vaše izjave, u poslednjem pasusu rekli ste pre toga: "Sve one koje su bile iz... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... su se vratile u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... Mi smo se vratili u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... kad je pao mrak. Stavili su nas u... Stavili su nas u štalu koja je bila nekih 300 metara udaljena od kuće i tu su nas držali zaključane. Kuća je bila spaljena. Ne znam kome je pripadala. Oni, ta tri vojnika, su nas ostavili tu same govoreći: 'Ništa vam se neće dogoditi. Ne plašite se.' Doneli su nam hleba, sveću... *(izbrisano po nalogu Pretresnog*

veća)... i rekli su: 'Sutra idemo da nađemo devojčice i žene'. Rekli su nam da ne izlazimo jer bismo u suprotnom bili u opasnosti zbog paravojnih formacija". "Paravojne formacije" je verovatno napisala osoba koja je zapravo i pisala izjavu. Pretpostavljam da vi sami koristite izraz "zločinci", je l' tako? I dalje kažete: "Pokazivali su"... Čujem da se prevod na albanski tek sad završio. Pa šta, zapravo, ovde kaže: "paravojne formacije", to je ono šta vi zovete "zločincima", je l' tako?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da, zločinci.

TUŽILAC ROMANO: Svedoku nije pružena šansa da odgovori na pitanje.

SUDIJA MEJ: Odgovorila je "zločinci". Koje je sledeće pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, to je tačno ono šta sam hteo da utvrdim, da su to bili zločinci. Dakle: "Donosili su nam hleb, sveću... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... i tako dalje. Rekli su nam da ne izlazimo jer nam pretili opasnost od zločinaca", kako vi kažete, a ovde piše "paravojnih formacija". I zatim dalje, kaže: "Pokazivali su da žele da nas zaštite. Ostali smo u kući 10 dana bez stražara. Tri vojnika su se vratila u... (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)... ali su u susednoj kući bili drugi vojnici Vojske Jugoslavije koji su nam rekli: 'Šta god da vam treba, samo nas pozovite.' Nakon sedam dana, Mirdita je došla tamo i ostala sa nama tri dana", i tako dalje i tako dalje. "Tokom ovih sedam dana, oni (vojnici) su dolazili veoma često. Provocirali su nas. Tražili nam novac". Kako se to tako odjednom promenilo? Prvo su sve činili za vas i rekli vam, "Šta god da vam treba, zovite nas" i onda su počeli da vas provociraju, traže novac, a jedan je čak i pištolj upeorio vama u glavu. Šta se desilo? Rekli ste da je ova Mirdita došla nakon sedam dana i onda se nešto promenilo. Šta se desilo? Možete li to da objasnite?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Kad je Mirdita došla, imala je dogovor sa njima i nismo ih više videli. Jedino smo preko Mirdite komunicirali sa njima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali na osnovu ovoga šta sam ja upravo citirao vama, gospođo K-24, zar ne može da se vidi da ste vi sami napisali da su vas vojnici koji su vas doveli tu, ostavili tu i da su nakon toga nekoliko dana, vojnici koji su bili u susedstvu, vodili brigu o vama i da nijedan od te trojice nije doveo zločinca? Ovde kažete: "Tri vojnika su nas ostavili same i rekli "Ništa vam se neće dogoditi. Ne plašite se." I onda su vam doneli sve te stvari i ostavili vas u toj kući bez stražara 10 dana. "Ti vojnici su se vratili u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... i drugi vojnici Vojske Jugoslavije su vam rekli "Šta god da vam treba, samo nas zovite."

SUDIJA MEJ: Ostali je petnaest minuta do kraja zasedanja. Imate li još neka pitanja koja želite da postavite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mej, ne želim da maltretiram svedoka. Ne želim da je zadržavam do sutra kako bismo završili. Imam samo još jedno pitanje, a onda ću odmah da završim jer mislim da je dovoljno prepatila i zaista ne želim da je zadržavam ovde preko noći. Samo mi jednu stvar recite, molim vas. Vi i Mirdita, kako ste to ovde opisali, Srbi su vas odveli u bolnicu u... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)*... To je na strani 03031924. Samo recite da ili ne.

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Da. Vojska Jugoslavije nas je odvela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, to je bio veoma prikladan gest.

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Vladimirov.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Nemam pitanja, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Hvala. Gospođo Romano?

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Samo jedno pitanje. Biću veoma brza. Svedoče, kada ste pominjali tri vojnika, zločince, ljude koje su vojnici zvali, da li su oni nosili bilo kakve... Šta su imali obučeno?

SVEDOK K-24 – ODGOVOR: Nosili su uniformu, svetlo plavu. Bila je svetla boja sa znakom tigra na ruci.

TUŽILAC ROMANO: Hvala, svedoče. Časni Sude, imam samo... Pitali ste za kopije fotografija.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC ROMANO: Samo da pomenem da je opis fotografija koje je dala svedokinja u dodatku bis paketa. Nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Svedoče K-24, ovim se završava vaše svedočenje. Hvala vam što ste došli na u Međunarodni sud da date svedočenje. Sada možete da idete.

SUDIJA MEJ: Završavamo sa radom i nastavljamo sutra u 9.00.